

Medlemmer af Folketinget Margot Torp (S), Hanne Severinsen (V), Henriette Kjær (KF), Anni Svanholt (SF), Peter Skaarup (DF), Susanne Clemensen (CD), Anders Samuelsen (RV), Søren Søndergaard (EL) og Tove Videbæk (KRF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til ministeren for udviklingsbistand og ministeren for ligestilling:

»Hvilke initiativer agter regeringen at tage for at følge op på vedtagelserne fra den 23. særlige samling af FN's generalforsamling: »Kvinder 2000. Ligestilling, udvikling og fred i det 21. århundrede?«
(Forespørgsel nr. F 65).

Medlemmer af Folketinget Jan Petersen (S), Anders Fogh Rasmussen (V), Bendt Bendtsen (KF), Jes Lunde (SF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Peter Duetoft (CD), Elisabeth Arnold (RV), Jette Gottlieb (EL) og Jann Sjursen (KRF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til statsministeren:

»Hvad kan statsministeren oplyse om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation?«
(Forespørgsel nr. F 66).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Forespørgsel nr. F 54:

Forespørgsel til arbejdsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om den fremtidige aktiveringspolitik, og hvordan forestiller regeringen sig, at effektiviteten og kvaliteten af de individuelle handlingsplaner fremover kan skaffe arbejdsløse bedre muligheder for varig beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked?«

Af Ole Sohn (SF) og Jes Lunde (SF).

(Forespørgslen anmeldt 16/3 2001. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/3 2001).

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg skal gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til tirsdag den 24. april 2001.

Begrundelse

Ole Sohn (SF):

Arbejdsministeren fortjener megen ros for invitationen til en åben debat om fremtidens arbejdsmarkedspolitik, sådan som han lagde op til i kronikken i det hedengangne Aktuelt den 17. marts.

SF er helt enig i, at situationen nu er en anden end i midten af 1990'erne, hvor regeringen sammen med en række borgerlige partier lagde hovedlinjerne for den nuværende arbejdsmarkedspolitik. Dengang fik regeringen massiv hjælp af det økonomiske opsving og den deraf følgende beskæftigelsesfremgang, for det betød jo, at uagtet om aktivering var god eller dårlig, ja, så kom der mange nye job til arbejdsløse.

I dag stiger beskæftigelsen ikke i samme takt som tidligere, og nye job med gamle kvalifikationer bliver der færre af. Til gengæld fortsætter omstillingen og den teknologiske udvikling med at stille stadig nye krav til medarbejdernes kvalifikationer.

For arbejdsløse betyder det, at der stilles større krav om nye kvalifikationer, hvis de skal i arbejde, hvilket vil sige, at de bliver meget mere afhængige af at få hjælp til og mulighed for en ordentlig kompetenceudvikling, hvis de skal i arbejde igen. Og det er det, man kan sige er den helt store udfordring, når vi nu skal udforme fremtidens arbejdsmarkedspolitik.

Man kan sige, at motivationen og dermed effekten er for ringe hos den aktiverede, hvis vedkommende ikke selv tror på, at det nytter noget, og derfor er det også vigtigt, at man inddrager de ledige meget mere i udformningen af fremtidens arbejdsmarkedspolitik og giver dem væsentlig større muligheder. Man kan sige det på den måde, at det er på høje tid, at vi erstatter pligtaktiveringen med individuel kompetenceudvikling baseret på dialog, indflydelse og retigheder til de arbejdsløse.

Det er med det udgangspunkt, at vi ønsker at få en debat om fremtidens arbejdsmarkedspolitik i dag. Som sagt indledningsvis har vi kvitteret for ministerens invitation, og vi håber, at vi også i dag med alle Folketingets partier kan få lejlighed til at diskutere, hvilken linje det så er, vi skal foretage det nødvendige kursskifte ud fra i arbejdsmarkedspolitikken.

Besvarelse

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Jeg vil gerne starte med at sige tak til SF for at have taget initiativ til denne forespørgselsdebat om et uhyre vigtigt emne. Det er uhyre vigtigt, fordi den aktive indsats i forhold til arbejdsløse er en central del af regeringens politik. Derfor er det naturligvis også nødvendigt altid at overveje, om indsatsen er rigtigt indrettet.

Der er tradition her i Folketinget for brede politiske forlig om arbejdsmarkedspolitikken og bred opbakning fra arbejdsmarkedets parter. Det har udgjort grundlaget for en overordnet set vellykket arbejdsmarkedspolitik, der har bidraget afgørende til beskæftigelse for rigtig mange mennesker og også en økonomisk fremgang, som vi har haft siden 1993-94.

Jeg vil gerne indledningsvis fastslå, at regeringen lægger vægt på, at der fortsat er bred opbakning til arbejdsmarkedspolitikken. Jeg har derfor lagt op til en helt åben og fordomsfri debat frem til et tidspunkt før sommerferien, hvor alle interessenter eller aktører, eller hvad man nu vil bruge af begreber, kan komme med synspunkter om, hvordan vi mest hensigtsmæssigt tilrettelægger den fremtidige indsats.

Jeg har endnu ikke lagt mig fast på, hvordan jeg mener, at indsatsen skal tilrettelægges i detaljer. Jeg har ikke villet møde op med en konklusion, før debatten blev startet, men har netop lagt vægt på at give os i regeringen mulighed for at lytte fordomsfrit til alle synspunkter. Først efter denne åbne debat vil jeg præsentere mere konkrete udspil, som så kan blive genstand for politiske drøftelser i løbet af det tidlige efterår.

Jeg glæder mig til den debat. Jeg synes, den debat er kommet godt i gang. Jeg glæder mig også over den umiddelbart positive modtagelse, som mine mere overordnede ideer og tanker har fået. Herunder har jeg også noteret mig, at forespørgeren har været positiv.

Selv om jeg ikke har lagt mig fast på det konkrete indhold endnu, har jeg naturligvis gjort mig nogle tanker om, hvilke pejlemærker eller retningslinjer der bør være for kommende ændringer. De grundlæggende tanker bag den aktive arbejdsmarkedspolitik er stadig de rigtige. Der skal være en fornuftig balance mellem et godt dagpengesystem og incitamenterne til at komme i arbejde, men der er ingen tvivl om, at systemet kan forbedres.

Regeringen har om nogen stået for mottoet »ingen rettigheder uden pligter«, men der er

heller ingen tvivl om, som jeg både har sagt og skrevet for nylig, at der nok vil være en del situationer, hvor den arbejdsløse finder, at det med pligterne står mest tydeligt i den pågældendes bevidsthed.

Det ændrer ikke ved, at vi skal fastholde, at også den ledige har et ansvar, og at vi skal stille krav til den enkelte, fordi ansvar også er med til at skabe motivation. Det skal altid kunne betale sig at arbejde, og den enkelte ledige skal være parat til at op- eller omkvalificere sig i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov. Det er jo en forudsætning for at være på arbejdsmarkedet i dag.

Arbejdsmarkedspolitikken har i de seneste år været koncentreret om at inddrage så mange ledige som muligt i opkvalificering og kompetenceudvikling. Jeg udelukker ikke, at det kan have forvredet fokus i indsatsen for meget i retning af kvantitet frem for kvalitet.

Jeg tror, der er behov for at sætte mennesket endnu mere i centrum frem for systemet og tage større hensyn til den enkelte lediges potentiale og muligheder. Det drejer sig jo grundlæggende om at få den ledige ad den kortest mulige vej tilbage i beskæftigelse, hvilket kræver en god leverage fra arbejdsformidlingen, men også en stor grad af motivation hos den enkelte arbejdsløse.

Vi ved jo fra mange eksempler, at det kan lade sig gøre at sætte den enkelte i centrum, og at der er plads på arbejdsmarkedet, også til de mest udsatte grupper, hvis bare indsatsen er skruet rigtigt sammen, men ofte er der ikke overskud til den mere individuelle tilgang til opgaven, fordi regler og bureaukrati tager ressourcerne. Vi må ganske enkelt se på, om ikke vi kan komme overflødige regler til livs og omprioritere indsatsen, så der bliver plads til mere fokus i forhold til den enkelte.

Jeg tror, at tiden er inde til at vurdere, om vi ikke kan tilrettelægge arbejdsmarkedspolitikken, så den enkelte får større indflydelse på og dermed også et større medansvar for egen situation. Men vi skal samtidig holde fast i, at der er ting, der har virket godt, ikke mindst princippet med både rettigheder og pligter i indsatsen.

Lad mig pege på nogle temaer, som jeg mener skal stå centralt i debatten. Jeg vil sige noget om kompetenceudvikling, behovet for regelforenkligning, den gode leverage og i job uden omveje.

Til at begynde med skal begrebet kompetenceudvikling være omdrejningspunktet for indsatsen. Det handler ikke bare om at bruge nye ord, det handler i høj grad også om at signalere

værdier med al tydelighed. Kompetenceudvikling omfatter udvikling af den enkeltes kompetencer i bred forstand og er ikke kun et spørgsmål om uddannelsesmæssige kvalifikationer, men også et spørgsmål om den enkeltes motivation, den enkeltes parathed til at påtage sig et arbejde.

For at styrke sammenhængen mellem kompetenceudviklingen og beskæftigelse kan det overvejes, om uddannelse i højere grad kan ske i forbindelse med et ansættelsesforhold og ikke løsrivet fra arbejdsmarkedet.

Det er en overvejelse værd, om vi ikke billedlig talt under indtryk af en helt anden situation på arbejdsmarkedet end i 1994 skal stoppe med, om man så må sige, at hive hyldevarer ned fra reolerne og i højere grad arbejde efter pincetmetoden. Det kræver en grundig oprydning i vores regelsæt.

Jeg har allerede igangsat et arbejde for at få analyseret, hvor langt vi kan sanere reglerne rent administrativt, og det kan vi gøre succesivt, men der er brug for en mere grundlæggende gennemgang, hvor udgangspunktet er: Hvor få regler kan vi i virkeligheden nøjes med at styre på?

Den gode leverance skal være omdrejningspunktet i arbejdsformidlingen. Vi skal i arbejdsformidlingen styrke dialogen, vi skal gøre dialogen bedre med den enkelte arbejdsløse. Det, der er vigtigt for mig, er, at de samtaler, der finder sted mellem den arbejdsløse og arbejdsformidlingen, bliver præget af en højere grad af ligeværdighed, og for at det skal kunne lade sig gøre, skal forberedelsen til mødet med arbejdsformidlingen opprioriteres. Her tror jeg, at a-kasserne har rigtig gode muligheder for at bidrage meget konstruktivt i forhold til den enkeltes afklaring af egne behov, ønsker og muligheder. Jeg har store forventninger til resultatet af et sådant arbejde.

Der er også behov i mine øjne for at få justeret det, vi i vores bureaukratsprog kalder incitamenterne i systemet – »tilskyndelsen« på dansk – både for den enkelte arbejdsløse internt i driftorganisationen og eksternt. Vi skal i højere grad end i dag give den enkelte mulighed for at påvirke kompetenceudviklingsprocessen. Vi skal tage stilling til, hvordan vi aflønner dem, der udfører den aktive arbejdsmarkedspolitik, konkret.

Alle tilskyndelser skal pege i retning af at hjælpe den arbejdsløse hurtigst muligt i beskæftigelse uden omveje, og det er i den sammen-

hæng, at jeg spørger, om ikke det er mere klogt, at vi betaler aktørerne, f.eks. uddannelsesinstitutionerne, for deres indsats, ud fra hvor hurtige de er til at få folk i arbejde frem for at betale dem for, hvor længe de er i stand til at holde på den enkelte.

Jeg har som nævnt ikke endnu et færdigt bud på, hvordan vi skruer et nyt og bedre system sammen. Det har jeg mødt en del kritik for. Bl.a. har jeg i den offentlige debat hørt, at det må tyde på rådvildhed, at jeg lægger op til en åben debat uden at præsentere en konklusion på forhånd.

Sådan forholder det sig naturligvis ikke. Jeg har selv nogle ideer til, hvor jeg synes vi skal hen. Jeg har prøvet at redegøre for nogle af pejlemærkerne i overordnet tekst, men jeg har på den her måde, synes jeg, skabt mulighed for en åben og fordomsfri debat om de nævnte temaer, så vi hen over foråret og sommeren får udtænkt nye kreative ideer, så vi får et godt grundlag for til efteråret at forhandle om en ny arbejdsmarkedspolitik, der meget gerne må være karakteriseret ved, at det var i efteråret 2001, at vi skiftede spor og i højere grad styrede arbejdsmarkedsindsatsen med tydelige angivelser af rammer og værdier, som et bredt flertal i Folketinget forhåbentlig kan stå bag.

Forhandling

Ole Sohn (SF):

»Vi er syltet ind i et statsligt, bureaukratisk system med mange indbyrdes modstridende regler, der stiller sig hindrende i vejen for en effektiv indsats«.

Det er et citat fra en tillidsrepræsentant for AF-medarbejderne et sted i Danmark. Det er et citat, som bliver offentliggjort i næste nummer af HK/Stats blad i en debat, jeg har haft med AF-medarbejderne, hvor de giver udtryk for en utrolig stor frustration over, at de bliver gjort til prygelknabe som medarbejdere, mens de i virkeligheden er sat til at administrere et system, som er vedtaget af politikere.

Så derfor er det naturligvis os, der har ansvaret for, at arbejdsmarkedspolitikken fungerer. Og for SF er der tre udgangspunkter, vi rent overordnet set må tage for fremtidens arbejdsmarkedspolitik.

Det ene er, at samfundet ganske enkelt ikke har råd til at lade mennesker gå arbejdsløse. Vi har brug for, at så mange som overhovedet muligt tager del i arbejdslivet. I går havde vi en stor

debat om service i den offentlige sektor, og alle erkender efterhånden uden undtagelse, at der er for få hænder til at løse velfærdsopgaver, til den sociale omsorg for børn og ældre, på sygehuse, skolerne. Så der er behov for, at vi gør brug af den arbejdskraft, som i dag går ledig rundt.

Samtidig er vi også i den situation, at arbejdsløsheden betyder udelukkelse fra den kompetenceudvikling, som de, der er i arbejde, får gennem nye udfordringer i selve arbejdet.

Det tredje er, at i et solidarisk velfærdssamfund bør arbejdsløse have ret til enten at få et ordinært arbejde eller en reel kompetenceudvikling, der kan skaffe dem et job.

Det er de tre kernepunkter, SF ser for fremtidens arbejdsmarkedspolitik.

Vi har gjort os den ulejlighed på baggrund af den invitation, som arbejdsministeren har lagt an til, at lave et udkast, et udspil til, hvordan vi forestiller os, at fremtidens arbejdsmarkedspolitik kan skrues sammen, ikke som et færdigt resultat, for vi har heller ikke de endelige løsninger, men vi har gennem år givet bud på, hvordan vi kunne forestille os arbejdsmarkedspolitikken skruet sammen. Og det udspil, vi har lavet, har vi i øvrigt sendt ud til høring hos organisationer og andre interessenter på området.

Men vi mener, at der er behov for, at vi laver et princip, der hedder personaleuddannelsesplanlægning på arbejdspladserne, så man løbende får foretaget en kompetenceudvikling for dem, der er i arbejde. At vi får lavet en ændring af handlingsplanssystemet, så den enkelte har ret til en individuel handlingsplan, der har konkrete arbejdsmarkeds- og beskæftigelsesformål, men samtidig giver den enkelte arbejdsløse den ret, at vedkommende også kan sige fra over for det meningsløse, sådan at man får en bedre kvalitet ind i aktiveringen.

VIDER mener vi, at vi skal indføre et princip om »direkte i job«, det vil sige, at en stor del af initiativerne skal foregå ved, at man målrettet bringer en arbejdsløs i kontakt med en arbejdsgiver, og at den arbejdsløse, arbejdsgiveren, tillidsrepræsentanten og AF eller a-kassen i fællesskab på arbejdspladsen aftaler, hvilken form for kvalifikationsløft der er nødvendigt, for at den arbejdsløse kan fortsætte i et ordinært job på den enkelte arbejdsplads, og at man så bruger det som en handlingsplan, sådan at man meget målrettet bringer arbejdsløse og den enkelte arbejdsgiver i kontakt med hinanden fra starten og ikke omvendt, at man som i dag laver kurser, og så

håber på, at der er nogle arbejdsgivere, der derefter kan bruge den arbejdsløse.

Der er nogle af hovedpunkterne. Vi har bygget 12 punkter ind i vores forslag til ny arbejdsmarkedspolitik, og jeg kan ikke nå at komme ind på dem alle sammen her i indledningen.

Men vi mener som det sidste også, at det er væsentligt, at der er nogle klare rettigheder og nogle klare pligter. Her er vi meget enige i de overskrifter, som arbejdsministeren har givet udtryk for, at den nuværende arbejdsmarkedspolitik har bygget for meget på tvang og for lidt på rettigheder. Så det er også her, vi skal have strammet op.

Og for at vi ligesom giver grundlaget for fremtidens arbejdsmarkedspolitik, har SF under debatten følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget anerkender regeringens udmeldinger om, at der er behov for en nyorientering af arbejdsmarkedspolitikken og en grundig oprydning af gældende regelsæt, opfordres regeringen til i en åben og fordomsfri debat med alle at tage initiativer til at udforme en ny arbejdsmarkedspolitik, der bygger på

- kompetenceudvikling frem for aktivering,
- en styrket dialog med den enkelte ledige om individuel udvikling frem for perspektivløs aktivering,
- øget tilvalg for derigennem at fremme motivation og medansvar hos den ledige,
- færre regler og procedurer og øget selvbestemmelse og metodefrihed til de regionale aktører,
- AF som hjælper for de ledige, a-kasserne som medhjælpere,
- at dagpengeniveaueet ikke nedsættes.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 83).

Og med dette forslag til vedtagelse håber jeg på en fortsat god debat.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil starte min ordførertale med at citere fra grundloven. Der står nemlig i § 75, stk. 1: »Til fremme af almenvellet bør det tilstræbes, at en-

hver arbejdsduelig borger har mulighed for arbejde på vilkår, der betrygger hans tilværelse.»

Så er der stk. 2. Det siger noget om det, vi behandler i dag. Det siger: »Den, der ikke selv kan ernære sig eller sine, og hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden, er berettiget til hjælp af det offentlige, dog mod at underkaste sig de forpligtelser, som loven herom påbyder.«

Det er stort set den politik, som vi har praktiseret, siden vi fik regeringsmagten i 1993, hvor vi lavede en ny dagpengereform fra 1. januar 1994. Den handlede i høj grad om ret og pligt, hvor der ikke kun var nogle pligter til de ledige, men også nogle rettigheder knyttet dertil.

Resultaterne er heller ikke udeblevet. I den periode, der er gået siden, har vi været i stand til at få flyttet over 100.000 fra passiv forsørgelse over i aktiv beskæftigelse.

Men vi står nu i en situation, hvor der er behov for nyorientering og nytænkning. Dengang stod vi over for store massearbejdslededsproblemer. I dag er problemet heldigvis mindre. Selv om vi ikke har tænkt os at hvile på laurbærene – det kan man først gøre, når den sidste ledige er kommet i arbejde – så er der alligevel behov for, at vi tænker i en ny retning.

Vi ønsker, at vi kommer til at tale mere om kompetence, og det er meget vigtigt, for man må sige, at hvis folk er ledige, har mistet deres job eventuelt for en kortere eller længere periode, ja, så er det jo vigtigt, at de som minimum får fastholdt deres kompetencer.

Men det, der jo ofte sker i vores verden, som er meget foranderlig, er, at der er behov for, at der sker en opkvalificering af de ledige. Og det er jo her i den periode, at vi diskuterer, hvad der skal ske med de ledige. Det er meget vigtigt for os, at de bliver klædt på til at kunne klare også morgendagens opgaver.

Der er også behov for, at vi kigger på det meget komplicerede regelsæt, der findes i hele den her lovgivning. For os er der ikke noget, der er helligt, og vi vil gerne være med til også at diskutere og lade indgå i de videre drøftelser, om den meget skarpe opdeling, vi har i forhold til dagpengeperioden og aktivperioden, kan være hensigtsmæssig.

Det er også det, der gør, at vi kan kigge på, om den måde, vi honorerer de aktører, der er på området, er hensigtsmæssig. Netop i dag bliver folk på AMU-centre og andre aktører, der er på området, honoreret efter, hvor lang tid de er i stand til at holde folk i systemet. Det var langt

bedre, hvis vi kiggede på, hvor hurtigt de kunne få dem i ordinær beskæftigelse.

Der er også meget behov for, at vi får kigget på de aktører, vi har på området. Det skal være meget mere kontant og målrettet. Vi oplever, at folk, som sidder på et kursus, ikke ved, hvorfor de er sendt af sted på det kursus, og det er selvfølgelig uhensigtsmæssigt. Så der skal være et meget bedre samspil med de aktører, der er på arbejdsmarkedet.

En anden af de hellige køer, der har været i de sidste par år, er 75-pct.-grænsen. Og der er vi meget indstillet på at forhandle også dette spørgsmål. Vi synes, at der er meget mere behov for at tale om kvalitet frem for kvantitet.

Men jeg vil afslutningsvis godt sige, at der også er nogle krav, vi vil stille fra Socialdemokratiets side, og det er ikke mindst, at når det drejer sig om dagpengenes størrelse, så er de ikke til diskussion i forbindelse med efterårets forhandlinger. Ej heller dagpengeperiodens længde, som nu samlet er på 4 år, er til debat efter min opfattelse.

Vi synes heller ikke, at der er behov for stramninger i rådighedsretten over for de ledige.

Med disse udmeldinger lægger vi op til den debat, som vi meget gerne ser, og indbyder alle, der vil være med i det, til en konstruktiv drøftelse om en ny aktiveringspolitik til gavn for de ledige og hele det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg synes, at den socialdemokratiske ordfører kom ind på mange udmærkede tanker i overskriftsformer, men det er meget rart ligesom at komme lidt tættere på.

Så når man nu snakker om kompetenceløft, er det så Socialdemokratiets opfattelse, at vi kan komme derhen, at vi i de former for kurser og kompetenceløft, der har været gældende hidtil, som har haft mere sådan, som ministeren skriver, hyldevarekarakter, kan udvide begrebet uddannelse til, at man også kan få nogle mere reelle kurser, kompetencegivende kurser, som kan være med til at give et decideret kompetenceløft, et reelt kompetenceløft? Det er det ene.

Det andet er spørgsmålet om aktørerne, og at man skal måle dem på anden vis. Er det ikke Socialdemokratiets opfattelse, at man kan komme meget langt, hvis man giver den enkelte arbejdsløse en rettighed? I dag er det faktisk sådan, at hvis ikke man tager imod det tilbud – det, som

jeg vil kalde et siciliansk tilbud – man får fra formidlingen, så mister man sine dagpenge.

Derfor bør der også være en ret for den enkelte arbejdsløse til at sige fra, hvis det, vedkommende bliver tilbudt, synes meningsløst, sådan at man kan få lavet et alternativt forslag til handlingsplanen. Er det ikke Socialdemokratiets opfattelse, at det er den vej, vi skal gå?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Socialdemokratiet siger, at der er brug for at lave om på aktiveringens. Det er jeg enig i.

Jeg har her et eksempel fra Aalborg ud af mange. Det handler om en, der har været arbejdsløs i den periode, regeringen har siddet. Hans aktivering er foregået ved, at han har været i jobtræning i kommunen med haveservice. Så kom han i haveservice en gang mere. Så kom han i haveservice en gang mere. Haveservice en gang mere. Haveservice en gang mere.

Så var han ved at falde ud af dagpengesystemet. Så fandt kommunen lige pludselig et ordinært job som pedelafløser, og så kunne han blive pedelmedhjælper. Så blev han igen arbejdsløs. Hov, så skulle han i jobtræning i sit eget arbejde som pedelmedhjælper. Og så kom han igen i ordinært job som pedelmedhjælper. Så fyrede kommunen ham igen, fordi han igen havde fået dagpengen. Og så hedder det jobtræning, haveservice, jobtræning, haveservice.

Det er altså udmøntningen af den arbejdsmarkedspolitik, som regeringen er så stolt af, og som er baseret på ensidigt samarbejde med Venstre og De Konservative.

Derfor er mit spørgsmål til Socialdemokratiet: Har man stadig væk tænkt at pantsætte sig fuldstændig til Venstre og De Konservative, når man diskuterer den fremtidige aktiveringspolitik?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Til hr. Ole Sohn: Når vi diskuterer et kompetenceløft, og hvor reelt det kan være, er vi helt enige i opfattelsen af, at en hyldevarer er et dårligt udtryk, men når vi taler om uddannelse, så er der jo ud over det, vi i dag opfatter som aktivering, også en lang, lang række andre ting. Der er uddannelsesorlov, der er hele VEU-siden, og der er mange andre forskellige muligheder for at blive opkvalificeret.

Men det generelle er, at de folk, vi har, som går ledige her, jo er nogle, der skal skifte spor, og derfor er der måske meget behov for kortere-

ler længerevarende kurser, og der findes der i dag muligheder inden for dagpengeperioden og noget mere omfattende inden for aktivperioden.

Når vi taler om aktørerne og den måling, der foregår i dag, er det vores holdning, at vi meget hellere ville have, at aktørerne blev honoreret efter, om de var i stand til at skaffe folk et ordinært arbejde.

Så til spørgsmålet om retten til at sige fra: Jeg synes, man kan sige det på en anden måde. Det, der er vigtigt, er, at hvis man er blevet ledig og står i en situation, hvor man ikke selv kan finde et arbejde og skal i gang med noget efteruddannelse, eller hvad der nu skal til, skal man have den fornødne vejledning, og et af spørgsmålene, som burde stilles, er: Hvad synes du selv, der skal til, for at du kan komme i arbejde?

Det er den individuelle indsats, vi lægger op til her, og det er faktisk det, der bør være indholdet i en individuel handlingsplan. På den måde kan man opbygge de ønsker, den ledige kan have, og kombinere dem med de behov, arbejdsmarkedet have. Et af de problemsæt, vi har haft, er, at arbejdsmarkedet ikke har meldt klart nok ud, hvad det var for nogle typer, man manglede, og hvilke kvalifikationer der skulle til, og derfor har vi i høj grad uddannet i blinde.

Hr. Frank Aaen nævner nogle dårlige eksempler. Jeg kan nævne nogle gode eksempler, og dem skal jeg vende tilbage til, for jeg kan ikke nå det nu. Men vi pantsætter ikke noget som helst hos nogen. Vi indgår i frie drøftelser med dem, der vil være med til at bakke en god, aktiv arbejdsmarkedspolitik op.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Spørgsmålet om individuelle handlingsplaner er jo ikke nyt. Det er jo gået igen i lang tid, gennem mange år, og hver gang arbejdsmarkedsreformen er blevet revideret, har forligspartierne i fællesskab sagt: Nu skal der være kvalitet, og nu skal vi lægge holdning bag, og der skal være individuelle handlingsplaner. Men det sker bare ikke.

Siden arbejdsministeren kom med sin kronik, og SF lagde sine forslag til udspil ud på nettet, har vi fået et hav af mails fra folk, også folk, som har lavet deres eget forslag til handlingsplan. De er gået hen på AF-kontoret, men der har de fået at vide: Du skal på et afklaringskursus. En person, som selv har et forslag, kommer på et afklaringskursus, og hvorfor? Fordi AF-kontoret har

lavet en kontrakt med en kursusudbyder, som har x antal pladser, som skal fyldes op.

Det er meningsløst, og det er derfor, man aldrig får kvalitet ind i en individuel handlingsplan. Så længe man ikke giver den arbejdspladsret til at også at sige fra over for det meningsløse, er der altså ikke lige forhold. Så fortsætter de sicilianske metoder, og det synes jeg ikke vi kan være bekendt.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Gode eksempler på aktivering ændrer altså ikke ved, at der er et regelsæt, der kan få en arbejdsformidling og en kommune til i fællesskab i en periode på 8 år at sende samme person syv gange i jobtræning i kommunens haveservice, ansætte ham i et ordinært job, når det lige gælder om at redde dagpengeretten, og efterfølgende sende ham i jobtræning i det job, han lige har haft som ordinært job. Det er altså de regler, man har strikket sammen med det yderste højre.

Vi kan nævne tusindvis af samme slags eksempler, og derfor er mit spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører: Når det bliver sagt, at man går ind i forhandlinger uden bindinger til nogen – og jeg vil også gerne have, at ministeren hører godt efter, for det er et vigtigt spørgsmål, som det er vigtigt at få svar på – betyder det så, at der i de kommende forhandlinger om en ny arbejdsmarkedsreform ikke er én eneste binding til partierne Venstre og De Konservative?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Det er en helt anden vinkel.

Ministeren sagde i sin tale, at det altid skal kunne betale sig at arbejde, og så kom der noget, som for så vidt ikke har noget med det at gøre. Der står »og den enkelte« osv. Hvordan vil man opfylde det? Hvilke gode ideer har den socialdemokratiske ordfører til at opfylde det? Jeg tror, det bliver svært at få opfyldt.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Hr. Ole Sohn spørger, hvad meningen er med en individuel handlingsplan, og om det, der er foregået hidtil, er godt nok. Det er det ikke i alle tilfælde, og de steder, hvor der er svigt, kan vi ikke bakke op, men må tage afstand fra det.

Det handler meget om at kvalificere, og det handler også om at sige – og det er jo her, vi har

problemsættene og måske et dilemma – at det hjælper jo ikke noget at give folk ret til at uddanne sig til et job, der kun eksisterer i Østersølandene eller andre steder. Det hjælper ikke noget at uddanne eksempelvis syersker i Danmark, hvis der ingen job er.

Det kan ikke hjælpe, man kommer med de ønsker, og det skal vi også kunne forklare folk og turde sige til dem: Det håber jeg også, I bakker op om. Den gode aktivering består jo i, at arbejdsmarkedets parter efterspørger kvaliteter, og på den måde kan man uddanne de folk, der er brug for.

Hr. Frank Aaen spørger vedrørende forlig: Vi løber ikke fra et forlig. Vi har et forlig med en række partier om justeringen af den aktive arbejdsmarkedspolitik, og det er jo klart, at man kan tage forskellige vendinger på det. Men spørgsmålet fra hr. Frank Aaen til mig gik på, om vi ville pantsætte noget som helst. Det er jo klart, at i forhandlingerne tager og giver man, og på den måde vil det også være i fremtiden. Regeringen er kommet med et udspil, og jeg synes, det ville være et godt udgangspunkt for de forhandlinger.

Så spørger hr. Ole M. Nielsen, hvordan vi vil sikre, at det altid kan svare sig at arbejde. Ja, det har vi sikret på to områder. Allerede i 1994 ændrede vi arbejdsløshedsforsikringsloven på nogle punkter, så det også kunne svare sig at tage arbejde i kortere tid, og sidste år ændrede vi loven vedrørende den situation, at man, hvis man var i aktivering, tog beskæftigelse fra krone til krone eller fra time til time. På den måde har vi sikret det. Jeg har ikke kendskab til, at der er nogen i vores system, der sætter penge til ved at tage arbejde i kortere tid eller være ude i arbejde i forbindelse med aktivering.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Lad os tage nogle andre eksempler. Jeg ved, at det, man kunne kalde opkvalificering, er et ord, som Socialdemokratiet godt kan lide, men hvad er årsagen til, at man i de sidste 6 år grad for grad har strammet mulighederne for, at folk kan uddanne sig, når de er arbejdsløse?

Det har man gjort på mange måder. Det har man gjort med selve lovparagraffen, hvor man har forhindret, at folk kan få dagpenge, samtidig med at de modtager en eller anden form for uddannelse. Da man lukkede den sidste mulighed, sagde man, at kompensationen blev, at man gav

nogle ugers selvvalgt uddannelse. Men den mulighed har man også lukket nu.

Det betyder, at en arbejdsløs, som ønsker at bruge en arbejdsløshedsperiode til at opkvalificere sig helt konkret inden for sit fagområde, vil blive afvist. Vedkommende kan ikke komme ind på kurset, fordi konsekvensen af den regelstramning, man har lavet, har været, at det kan han for det første ikke, og for det andet vil pladserne på et sådant kursus blive reserveret til de mennesker, der bliver sendt fra firmaerne som firmaernes arbejdskraft.

Et eksempel er et vådrumskursus for en tømrer. Den arbejdsløse tømrer kan ikke bruge sin arbejdsløshedsperiode til at skaffe sig den ekstra kvalifikation, der gør ham bedre egnet til at få sit næste tømrerjob. Er det særlig klogt?

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Frank Aaen for den tredje og sidste korte bemærkning til hr. Laustsen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det forlig, regeringen har indgået med V og K, har udviklet et ufatteligt system, hvor et menneske gennem 8 år bliver sendt syv gange i arbejde for dagpengene i kommunens haveservice og så får et ordinært job, men straks bare bliver sendt i jobtræning i samme ordinære job. Vi har jo ikke hjulpet den mand ét eneste skridt i retning af at få et normalt arbejde, men holdt ham fast i ledighed.

Det er jo de bindinger, man har indgået med Venstre og De Konservative, der har skabt det umenneskelige system, og derfor er det vigtigt at vide, om man vil fastholde de bindinger. Jeg beder ikke regeringen om at gå fra forlig, men jeg beder regeringen om at bruge den ganske almindelige regel, der hedder, at op til et valg kan man opsige de aftaler, man har indgået med andre partier, for så kan vælgerne tage stilling til situationen.

Derfor er mit spørgsmål til Socialdemokratiet: Er man indstillet på frem til valget at frigøre sig, så man kan gennemføre de ting, man gerne vil, uden at Venstre og De Konservative på nogen måde har vetoret?

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole Sohn for den tredje og ligeledes sidste korte bemærkning til hr. Laustsen.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg er enig med hr. Bjarne Laustsen i, at man selvfølgelig ikke skal kunne præsentere en handlingsplan, som i givet fald kun vil kunne give arbejde på Filippinerne, når man nu bor her i Danmark. Men man kunne jo udvide den arbejdsløses ret til at sige fra det meningsløse ved at tilføje en sætning i handlingsplanen, hvor den enkelte AF-medarbejder ved sin underskrift skal gå ind på, at han skal svare på spørgsmålet: Tror du selv som AF-medarbejder, at den handlingsplan, du har sat i gang, fører til et ordinært arbejde for den arbejdsløse? Så har man givet den arbejdsløse en rettighed, og man har en garanti for, at det ikke er noget, som ikke kan føre til job. Det var det ene.

Det andet er, at i den gældende arbejdsmarkedsreform ligger der en aftale om, at det private erhvervsliv skal skaffe ca. 10.500 private jobtræningspladser. Det er noget, som aldrig er blevet opfyldt, og det vil sige, at reformen sådan set er bygget på en forkert præmis.

SF har foreslået, at man laver en direkte jobmulighed. I stedet for at lave kurser, som man ved ikke fører frem til noget, skal man sammen med den arbejdsløse og den enkelte arbejdsgiver i fællesskab lave et kursusforløb, som fører til, at arbejdsgiveren forpligter sig til, at den arbejdsløse bliver på arbejdspladsen. Er det et forslag, Socialdemokratiet kan støtte?

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole M. Nielsen for en kort bemærkning, og det er nummer fire, så hr. Laustsen får lidt længere taletid.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg føler mig helt overbevist om, at der kan opstilles masser af regnestykker, både for dagpengemodtagere og måske især for kontanthjælpsmodtagere. Det er måske især for deres vedkommende, vi hører om problemet med, at det ikke kan betale sig at tage arbejde, når man får stillet op, hvad det koster i transport og mad og arbejdstøj og børnepasning, og hvad det hele handler om. Der kan opstilles masser af eksempler på, at det ikke kan betale sig at tage job, men jeg mener faktisk ikke, det er nødvendigt.

Er det ikke tilstrækkelig motivation, at man skal kunne klare sig selv, hvis man altså ikke lige hører hjemme under § 2? Hr. Laustsen indledte jo så udmærket med, at motivationen for at tage

arbejde faktisk er, at man skal skaffe mad til sig selv og sin familie.

Jeg tror, vi er nødt til at bore i problemerne, hvis vi skal have det projekt, arbejdsministeren så udmærket har startet, til at lykkes. Jeg tror, vi er nødt til at diskutere nogle helt fundamentale ting, ellers bliver den kombination af borgerlig og socialdemokratisk politik til det frygtelig udviklede mismask, vi har i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne give de tre første spørgere et eksempel på den gode aktivering, også fordi jeg ikke kender noget medlem af Folketinget, ej heller noget politisk parti, der ikke synes, at de eksempler, vi har hørt om, er tudetossede, og der er ingen, der vil bakke dem op. Det, det handler om, er, vi får stoppet den trafik og får en kvalitetsdiskussion i stedet for, som viser, at det system, vi har nu, godt kan leve op til kravene, når vi ved, hvad det er for en indsats, der skal ydes.

Der ligger en meget stor virksomhed oppe i Nordjylland, hvorfra mange af debattørerne i dag jo kommer fra. Den hedder Flectronic, og den stod og skulle bruge flere hundrede medarbejdere. Hvad gjorde man så? Man fik AMU-centeret til at uddanne nogle folk på kurser, endda i toholdsskift, og der skete det, at de ledige var meget, meget kraftigt motiverede, fordi der var et arbejde knyttet til enden af den aktivering, der foregik. Det er jo et eksempel, der er helt, helt anderledes end det, hr. Frank Aaen taler om, men som viser, at det godt kan lade sig gøre, når arbejdsgiver og AF melder klart ud, hvad behovene er. Så kan vi klare det.

Til fru Jette Gottlieb vil jeg sige angående spørgsmålet om en 6-ugers selvvalgt uddannelse, at vi ved jo i dag, at næsten ingen støder imod loftet, og hvis vi kigger på det generelt set i forhold til, hvor meget de ledige udnytter de 6 uger, er der plads til en kraftig udvidelse af det område. Dernæst kan man sige, at vi har regionaliseret vores arbejdsmarkedspolitik, netop for at erhvervslivet lokalt kan nyde godt af den fleksibilitet, der er i systemet. Hvis der er et flaskehalsområde, kan man jo lave en individuel handlingsplan før tiden og dermed målrette indsatsen.

Hr. Frank Aaen spørger, om vi vil frigøre os fra V og K. Vi har ikke tanke om at frigøre os fra noget som helst. Som politisk parti skal man aldrig nogen sinde afskrive sig muligheden for at indgå i forhandlinger eller deltage i forlig, hvis

det, der tales om, er et skridt i den rigtige retning, og det vil vi også gerne gøre fremover.

Hr. Ole Sohn spørger, om vi kan lave en tilføjelse, hvor den enkelte medarbejder skal skrive under på, om man selv tror på, at det, man har sat den ledige i gang med, fører til noget som helst konstruktivt. Jeg synes, vi skal gå lidt i en anden retning. Vi skal have kvalificeret medarbejderne meget bedre, så de ledige får bedre muligheder for at få det at vide, de har brug for, altså hvor der er sandsynlighed for, at de kan få et job, hvis der ikke er efterspørgsel efter noget bestemt. Det er den vej, vi skal rundt.

Så spørger hr. Ole M. Nielsen: Ka'ed swår se? som vi siger i Vendsyssel. Det mener jeg det kan inden for vores område. Men hr. Ole M. Nielsen kommer jo også selv med svaret på, hvor problemet er. Det er især inden for den kommunale aktivering, og den kommunale aktivering bliver ofte slået i hartkorn med vores område, og det er måske lidt uretfærdigt.

Jeg skal ikke tage stilling til i dag, hvorvidt den kommunale aktivering skal ændres, men jeg kan have nogle synspunkter, der går i samme retning som spørgernes. Det er utrolig vigtigt, at der er en motivation til at søge arbejde og få et arbejde, og det er heldigvis tilfældet i hovedparten af tilfældene, selv om vi har det dagpengeniveau, som vi har.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Det er jo altid nemt at svare på noget andet, når man bliver spurgt om noget, man ikke kan svare på.

Hr. Bjarne Laustsen svarer, at han ikke vil afskære nogen partier fra at deltage i debatten. Men det er jo lige præcis det, han gør. Han giver nogle partier vetoret, hvis han ikke melder ud nu, at der ikke er nogen forligsbinding efter et valg, for så har han jo simpelt hen givet nogle partier vetoret og dermed afskåret andre fra debatten.

Hvis hr. Bjarne Laustsen ikke svarer på den problemstilling, svarer han udenom, så jeg vil gerne have et mere klart svar: Agter man at frigøre sig fra de bindinger, man har nu, for at få en fordomsfri debat, eller agter man ikke at gøre det?

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Bjarne Laustsen, og derefter regner jeg med, at vi er tilbage i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Det må sige sig selv, at et parti aldrig skal afskrive sig muligheden for at kunne have maksimal indflydelse på tingenes tilstand. Det ønsker Socialdemokratiet, og det er også klart, at vi er en troværdig samarbejdspartner, og derfor løber vi ikke af pladsen ved indgåede forlig. Men jeg mener faktisk også, at i 1998 havde man mulighed for at tilslutte sig det forlig, som man nu synes, man er meget imod. Havde man ikke mulighed for at tilslutte sig ved justeringen af den tredje fase i 1998?

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Mine forhåbninger slog ikke til. Fru Jette Gottlieb får den tredje og sidste korte bemærkning, men derefter er vi helt givet tilbage i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jamen hr. Bjarne Laustsen må jo være tungnem. Spørgsmålet er ikke at afskære sig fra at debattere med nogen, og spørgsmålet er ikke at afskære sig fra at inddrage alle partier i debatten. Spørgsmålet er, om Socialdemokratiet vil frigøre sig fra den afskæring, de har lavet ved at binde sig til nogle løbende forlig. De forlig kan opsiges op til et valg, og det er ikke at rende af pladsen. Det er ikke et spørgsmål om at bryde forlig, det er et spørgsmål om, at man melder op til et valg, at efter valget ønsker man at stå frit. Det er en fuldstændig normal procedure, og det er bare det, jeg spørger om.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Hvis man får svar på sine spørgsmål, endda meget kontant, og så stiller dem igen, kunne det jo være den anden vej: at man selv er tungnem.

Jeg har sagt, at vi ikke vil opsigte det forlig, vi har indgået sammen med forligskredsen om justeringen af arbejdsmarkedspolitikken, men at vi til gengæld er åbne over for at drøfte sagen meget, meget bredt. Der er stadig masser af punkter, hvor der ikke er forlig, men hvor der bestemt stadig er muligheder, og vi så jo i går her i salen, at vi har forlig om arbejdsmiljøpolitikken med nogle, vi har forlig om voksen- og efteruddannelsesreformen med andre, og med hensyn til den aktive arbejdsmarkedspolitik har vi forlig med nogle helt tredje. Sådan vil det være i dagens Danmark, når der ikke er et parti,

der har flertallet alene. Så vil det samarbejdende folkestyre fungere på den måde.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jens Vibjerg som ordfører.

Jens Vibjerg (V):

Indledningsvis vil jeg sige, at jeg synes, det er godt, at SF har taget initiativ til denne forespørgsel om aktivering.

Jeg vil godt lægge ud med, at som et af partierne bag arbejdsmarkedsreformen tager vi selvfølgelig et medansvar for indholdet, og vi er derfor også villige til at løse de problemer, vi nu står over for.

Vi må ikke glemme, at de reformer, vi har gennemført, har givet gode resultater. Men det er jo ikke en tilfældighed, at vi står her i dag. Det er nok ikke engang bare, fordi der er et folketingsvalg i farvandet. Nej, vi er her i dag, fordi der er alvorlige problemer med den aktiveringspolitik, vi på vegne af befolkningen bruger milliarder af kroner på.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at vi fra Venstres side længe har været fremme med ideer til, hvordan man kan få aktiveringsindsatsen ind på det rette spor, nemlig ved bl.a. at indføre resultatkontrakter og konkurrence i systemet. Jeg har i dag med glæde noteret mig, at ministeren ikke bare har lyttet til vore konstruktive forslag, men også er ved at tage nogle af dem til sig.

Vi står over for to alvorlige problemer. For det første edb-systemet Amanda, et problem, der udspringer af manglende og dårlig ledelse, og dernæst et mere strukturelt problem, nemlig den måde, vi driver aktiveringspolitik på i det hele taget. Problemerne kommer dels til udtryk i, at de lediges ret til aktivering i 75 pct. af aktivperioden ikke opfyldes, dels i at aktivering kun resulterer i, at ca. en sjettedel af de aktiverede kommer i varig beskæftigelse. Amanda har vi diskuteret længe, og jeg skal ikke her gennemgå sagen fra start til slut, men bare gøre opmærksom på, at problemerne startede helt tilbage i 1997 med forsinkelser og yderligere budgetbevillinger.

Årsagen til de skuffende resultater med hensyn til selve aktiveringen er først og fremmest, at man beder kursusproducenterne om at lave det forkerte. De bliver nemlig aflønnet efter, hvor mange ledige der er på kursus i systemet, og ikke efter, om de ledige bliver sat i beskæftigelse. Det svarer næsten til, at man betaler en snedker for den mængde høvlspåner, han efterlader,

og det skal der efter Venstres mening laves om på. Vi skal bede dem, der skal formidle arbejde, om netop at formidle arbejde, og derfor skal opgaverne udbydes på resultatkontrakter, hvor aflønningen afhænger af, hvor mange ledige der kommer i ordinær beskæftigelse.

Jeg vil for at illustrere problemet citere René Bømler, som i Jyllands-Posten den 2. marts 2001 siger følgende om sit møde med aktiveringssystemet: »Der er mange venlige og velmenende mennesker imellem dem, men humlen er, at når jeg er færdig med min aktivering, står jeg stadig uden job, men alle de ansatte i aktiveringsindustrien har stadig deres. Jeg var sådan set bare en kunde.«

René Bømler sætter her fingeren på problemets kerne, nemlig at der ikke er en naturlig sammenhæng mellem det, vi gerne vil have systemet til at gøre, altså at sætte folk i arbejde, og det, systemet rent faktisk bliver belønnet for, nemlig at afholde kurser. For dem, der afholder kurser, er det ikke noget problem, at folk som René Bømler ikke kommer i arbejde. Det er faktisk nærmest en fordel, for så kan det jo være, man kan få ham som kunde på et senere kursus.

Venstre er som sagt med i forliget om arbejdsmarkedsreformen og vil derfor gerne bidrage til i samarbejde med arbejdsministeren at finde en løsning hurtigst muligt. Arbejdsministeren har lagt an til en dialog og idéudvikling om aktiveringsindsatsen, og den deltager vi gerne i, selv om vi da synes, det allerede står rimelig klart, hvad problemet er, og i hvilken retning man skal gå for at finde en løsning.

Nu er det jo SF, der har foranlediget denne forespørgsel, og derfor har jeg selvfølgelig også prøvet at finde frem til, hvad SF egentlig vil på området. Mine øjne faldt specielt på punktet øget regional handlefrihed med vægt på resultater, som kan findes på partiets hjemmeside. Hvis man ser nærmere på dette punkt, kan man nemlig læse følgende: »Målet er en aftalestyring, hvor AF/a-kasserne belønnes/straffes ud fra tilfredsheden hos de reelle brugere, de arbejdsløse og virksomhederne, og ud fra evnen til at hjælpe alle arbejdsløse i arbejde.«

Hvis man vælger at tolke tilfredsheden hos arbejdsløse og virksomheder som udtryk for, om AF eller andre aktører har skaffet arbejde til den ledige eller ej, er der ræson i forslaget. Derfra er der for så vidt ikke så langt til vores forslag om at sikre målsætningen om ordinær og varig beskæftigelse ved hjælp af udbud af kursusvirk-

somhed og resultatkontrakt, og det bliver en interessant debat.

Arbejdsministeren har været noget længe om at se behovene for ændringer, men nu har ministeren jo erkendt behovet for nytænkning, og denne udstrakte hånd tager vi gerne imod i Venstre med henblik på at finde den optimale fremtidige model til løsning af de problemer, vi har i arbejdsmarkedspolitikken.

Jeg skal slutte med at sige, at vi ikke kan støtte SF's forslag til vedtagelse. Vi skal have en fordomsfri debat, vi skal ikke starte med at lave en facitliste.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det sidste var da en interessant oplysning. Det eneste facit, der er i SF's forslag til vedtagelse, er nemlig, at dagpengeniveauet ikke skal røres, ikke skal sænkes, så derfor vil jeg gerne spørge Venstre: Er det et led i Venstres politik, at man skal røre ved dagpengeniveauet? Det er det eneste konkrete punkt, som vi siger ikke er til forhandling, alt det andet er bare et spørgsmål om at lægge an til en åben og fordomsfri debat.

Jeg vil godt spørge Venstres ordfører: Når man i dag her på talerstolen kritiserer, at de arbejdsløse ikke får den aktivering, de har krav på, altså de 75 pct., hvordan kan det så være, at Venstre har stemt imod et konkret forslag om at sikre, at arbejdsmarkedsreformen, som Venstre er medansvarlig for, bliver overholdt? Det er da dobbelt tale.

Jeg vil også godt spørge Venstre, om de ikke har den opfattelse, at mennesket skal sættes i centrum. Det er i hvert fald det, der fremgår af Venstres normale politik, og mener man så ikke, det vil være rimeligt, at den enkelte arbejdsløse også får en rettighed i forbindelse med udarbejdelsen af handlingsplanen? Man kan jo netop undgå de meningsløse aktiveringskurser, hvis den enkelte har ret til at sige fra over for det meningsløse, og hvad er Venstres mening om det?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

At Venstre også vil privatisere arbejdsløsheden, er jo ikke overraskende: Opgaverne skal udbydes, så de, der får folk i arbejde, kan tjene en bunke penge. Men er Venstre ikke opmærksom på, at lige præcis ved at indrette sig på den facon vil man få en masse private aktører, som vil koncentrere sig om de allerstærkeste arbejdsløse, som måske ikke engang har brug for nogen som

helst aktivering for at komme i arbejde. Man vil tjene en masse penge ved at bringe de folk i arbejde, som alligevel ville være kommet i arbejde, hvorimod alle de svage arbejdsløse, der virkelig har brug for hjælp, fordi deres f.eks. er forsvundet fra arbejdsmarkedet, bliver efterladt i ingenting. Det er den ene ting.

Den anden ting er: Hvordan ser Venstre på forligsbindingerne til regeringen? Hvis nu Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti har flertal efter næste valg, hvad guderne måtte forbyde, vil Venstre så anse sig for at være frit stillet til at føre arbejdsmarkedspolitik ud fra det, Venstre egentlig gerne vil?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg må sige, at jeg synes, det er ufatteligt, at en forligspartner bruger argumenter om den aktive arbejdsmarkedspolitik, der ikke holder nogen steder. Det, vi oplever med uheldig aktivering og kæderygning af langtidsledige og alle de begreber, har jo intet som helst med Amanda at gøre, og jeg forstår ikke, hvorfor Venstres ordfører bliver ved med at trække den gamle travert af stalden, for det er jo at lægge gift for al mulig konstruktiv debat. Men hvis det er den linje, man vil følge, må man jo fortsætte med det.

Der var en anden ting, jeg faldt over, nemlig at det blev sagt, at det kostede milliarder af kroner. Kan hr. Jens Vibjerg nikke genkendende til og bekræfte følgende regnestykke: Samlet set kostede aktiveringen 11 mia. kr. i år 2000, men uanset det skulle de ledige have understøttelse på i alt 7,5 mia. kr., og så er der 3,5 mia. kr. tilbage. Vi har været i stand til at følge de personer, der har været gennem en aktivering, og efterfølgende er overførselsindkomsterne faldet med 2,5 mia. kr., så reelt set koster det 1 mia. kr. at lave aktivering.

Hvordan kan det være, at hr. Jens Vibjerg som Venstres ordfører er med til at sprede det rygte, at det koster milliarder af kroner? Hvorfor holder han sig ikke til det, der er reelt? Det synes jeg ville være godt, og lad os så kigge på, hvad vi kan gøre for at forbedre forholdene for de ledige. Det synes jeg må være det interessante i en debat som denne her.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg kan sige til hr. Ole Sohn, at Venstre har ingen – og jeg gentager: ingen – intentioner om at røre ved dagpengeniveauets størrelse.

Med hensyn til aktivering er det for Venstre afgørende, at vi har kvalitet frem for kvantitet. Det er jo et af problemerne med 75 pct.-reglen, at mange eller i hvert fald en del ikke har fået de 75 pct., og når kvaliteten af aktiveringen også har været for dårlig, kommer man ikke i ordinær beskæftigelse, og det er det, vi gerne vil have sat fokus på. Vi skal bruge de instrumenter, der giver ordinær beskæftigelse til de ledige og ikke bare billet til et nyt kursus.

Til hr. Frank Aaen: Udlicitering vil netop være med til at sætte fokus på de svage ledige. Problemet er jo i dag i AF-systemet, at man er lidt slem til at tage de ledige, der er meget lette at få etableret på arbejdsmarkedet, og de, der er sværere at få placeret, kommer i anden række, og de ender så på et aktiveringskursus.

Man kunne i stedet for plukke nogle mennesker ud. Det kunne være en gruppe, der har været ledige i 3 år. Lad os sige, at vi har en gruppe måske 50-årige HK'ere. Så kunne man udlicitere dem på resultatkontrakt, hvor aflønningen står i forhold til, at de kommer i ordinær beskæftigelse. Så vil hr. Frank Aaen se, at der virkelig vil ske en ændring i udbyderens arbejde for at få dem i ordinær beskæftigelse, så de ikke bare skal gå tilbage og vente på et nyt kursus.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg har tre korte bemærkninger: Hr. Ole Sohn, hr. Frank Aaen og hr. Anders Samuelsen, og nu melder hr. Bjarne Laustsen sig også. Så er der fire.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Til hr. Jens Vibjerg vil jeg sige: Venstre har her fra talerstolen bekræftet, at de er en del af forliget, og at de står ved det, og at de står til ansvar for det. En del af forliget er, at de arbejdsløse ikke bare har ret, men også pligt til 75 pct.s aktivering. Det får de ikke. I den nuværende arbejdsmarkedsreform, som Venstre er medansvarlig for, står der, at man skal sikre en ordentlig kvalitet i aktiveringstilbudene. Det er slet ikke nyt. Det er Venstre medansvarlig for. Ingen af delene eksisterer i dag i tilstrækkeligt omfang. Så må Venstre da også have et svar på det: Hvorfor vil man acceptere, at man bryder forliget og ikke sikrer arbejdsløse den aktivering, de har krav på?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg er enig i, at der er eksempler på, at arbejdsformidlingen koncentrerer sig om de ledige, der kan give dem nogle pæne procenter, de kan indberette til arbejdsministeren. Det har vi også uhyrlige eksempler på, mens de lader en vis mand tage resten, det er jeg enig i. Men det ændrer ikke ved, at hvis man privatiserer det, så vil den private aktør, som kun kan tjene penge ved at få nogle i arbejde, altid koncentrere sig om dem, der står tættest på, og ikke om dem, der står nederst i rækken. Sådan er logikken.

Den eneste løsning på det er at sørge for, at det er en solidarisk privatisering, og med det mener jeg, at det er a-kasserne, der får ansvaret, og at det er a-kassen, der ud fra en politisk og ikke ud fra en pengemæssig motivering, men ud fra en politisk-solidarisk betragtning siger: Vi skal sørge for alle, og vi skal i virkeligheden have mest omsorg for dem, der står svagest.

Men hr. Vibjerg glemte at svare på mit spørgsmål om, hvordan Venstre ser på bindingerne i forhold til Socialdemokratiet. Vil Venstre under alle omstændigheder efter valget være bundet til Socialdemokratiet, hvad angår arbejdsmarkedspolitikken, eller vil Venstre føle sig frit stillet til at gennemføre det, der er Venstres politik?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Det var Venstres ordfører, som henviste til de gode erfaringer og gevinster, man kunne få ved at udlicite. Det er vi sådan set ikke uenige i i Det Radikale Venstre. Men hvordan er det nu, det så hænger sammen med, at Venstres politiske ordfører har udstedt en garanti mod fyringer i den offentlige sektor?

Hvis man både skal udlicitere, altså ansætte nogle nye til at formidle job, og man ikke må fyre nogen af dem, der i forvejen er sat til det, hænger det så sammen?

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Vi tager lige hr. Bjarne Laustsen med. Så får Venstres ordfører lidt længere taletid, for der skulle egentlig kun tre herop, men nu tager vi fire og rationaliserer lidt.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Hr. Jens Vibjerg taler om de manglende jobtræningspladser. Hvordan kan man skaffe sådan nogle, hvis det ikke er arbejdsgiveren selv, der

stiller dem til rådighed? Ja, det kunne man jo f.eks. gøre ved tvang. Så er jeg nødt til at spørge Venstres ordfører, om det skal foregå på den måde, hvis ikke man selv vil levere varen. Er det så tanken, og kunne det være Venstres udspil, at nu må man sige til de arbejdsgivere, at de må levere den vare, der hedder x antal jobtræningspladser? Er det Venstres politik?

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg vil sige til hr. Ole Sohn: For de mennesker, der ikke når 75 pct.-kravet, altså hvis de kommer i ordinær beskæftigelse, inden de når hen til bagsmækken, er der jo ikke noget problem. Vi har jo ved tidligere lejligheder hørt arbejdsministeren sige, at de bliver fulgt med håndholdt kamera, og at der ikke vil være nogen, der af den grund ryger ud over bagsmækken.

Så til hr. Frank Aaen: Nu var det ikke af ond vilje, at jeg ikke fik svaret på det om bindinger, men den røde knap havde lyst så længe, at jeg ikke turde fortsætte.

I Venstre vedstår vi os de aftaler, vi har. Det skal der ikke herske den mindste tvivl om. De forlig, vi har, vedstår vi os, og dem holder vi. Vi ser frem til, at vi kan nå nogle nye fremskridt. Jeg synes da, at vi har hørt de nye signaler fra ministeren og fra Socialdemokratiet på nuværende tidspunkt om, at der er lagt op til, at vi skal nå nogle nye, konstruktive resultater. Det vil vi medvirke aktivt til.

Og så er jeg uenig med hr. Frank Aaen om det med, hvem man vil tage sig af, hvis man udliciterer. Der er ingen tvivl om, at i det øjeblik man får en gruppe svage ledige at skulle tage sig af, så kan man ikke prioritere nogle stærke, for man har altså kun de svage i den gruppe, der er udliciteret.

Hr. Bjarne Laustsen spørger, hvordan vi kan skaffe jobtræningspladser. Jamen det skal jo først og fremmest ske ved, at AF kommer, havde jeg nær sagt, op af starthullerne, ud af kontorerne, ud på virksomhederne. Det er jo lidt et problem, at antallet af virksomhedsbesøg har været faldende de sidste år, hvor der var behov for, at de skulle være stigende. Det er jo det, det handler om: At man kommer ud til virksomhederne, får dørene lukket op, får snakket med virksomhederne, får givet de ledige tilknytning til virksomheder, der passer til dem. Det er jo det, der giver ansættelse i private jobtræningspladser.

Der er det relevant at komme med en kritik af Amanda, for det system var jo problemet. For

medarbejderne inde på AF har været så bundet af de problemer, der er i Amanda, at det har taget tiden, så man ikke kan komme ud på de virksomheder, men det er nødvendigt for at få skabt de kontakter, der skal til for at få de rigtige ledige ud på de rigtige virksomheder.

Til hr. Anders Samuelsen: Nu ændrer det jo ikke noget omkring ansættelse, hvis man udbyder et kursus, der i dag er én skole, der tager sig af. Det kan endda være, at det er den samme skole, eller det kan være et andet firma, der løser opgaven, men hvor aflønningen er på en anden måde. Det er jo det, det handler om. Vi skal ændre aflønningen til, at man bliver aflønnet i forhold til de resultater, man når, og ikke bare, hvor mange mennesker man opbevarer i den periode, man har dem under sine vinger.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Frank Aaen, hr. Ole Sohn og hr. Bjarne Laustsen – alle for tredje og sidste korte bemærkning til Venstres ordfører.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Tak for svaret om forlig. Vi kan så konstatere, at det er sådan, at hvis ikke Socialdemokratiet inden valget frigør sig fra aftalerne, som man kan efter normale parlamentariske regler, så vil Venstre og De Konservative efter valget holde fast i de bindinger, de har med Socialdemokratiet, og kalde det forligsbud, hvis man siger: Nu er vi nødt til at samarbejde med nogle andre. Det var meget informativt. Tak for det.

Om privatisering vil jeg sige, at uanset hvordan man opdeler grupperne, vil man jo til enhver tid koncentrere sig om den del af gruppen, man tjener flest penge på, dvs. dem, det er nemmest at få i arbejde. Det er jo logik. Det lærer man på handelshøjskolen.

Så til allersidst om Venstres visioner. Mener Venstre fortsat, som det er i reglerne i dag, at en arbejdsløs skal gå arbejdsløs i et helt år, før han må vælge en uddannelse, der er ud over 6-8 ugers længde?

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg takker også for svaret. Venstre sagde jo meget klart, at de ikke vil sikre, at det gældende arbejdsmarkedsforlig bliver overholdt. Man vil bare skyde skylden på ministeren. Man vil ikke selv tage medansvar. Det er jo også en holdning at tage.

Men jeg vil godt spørge: Når vi nu skal snakke fremtiden, er det så ikke Venstre, som på deres hjemmeside og i deres programmer ønsker at kalde sig den lille mands parti? Hvorfor vil Venstre ikke være med til at give den enkelte arbejdsløse nogle rettigheder? Hvorfor må den arbejdsløse ikke få ret til at sige fra over for det meningsløse? Hvorfor er det systemet, der skal bestemme hele tiden? Jeg troede, Venstre gik ind for, at det var den lille mand, den enkelte borgers holdninger og ve og vel, der var i centrum, og at systemet måtte komme i anden række.

Men jeg kan forstå, at Venstre bare vil have, at det skal privatiseres, og at man bare skal lade private skalte og valte. Men den enkelte arbejdsløse har ikke en eneste rettighed, og det ønsker Venstre heller ikke i den efterfølgende reform. Er det sådan, det skal forstås?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne stille et spørgsmål igen. Vi kan diskutere rettigheder for den ledige, men har arbejdsgiverne overhovedet ingen pligter i Venstres terminologi?

Kunne man eventuelt tænke sig, at man nu fandt de jobtræningspladser? Der vil jo være behov for et større udbud af arbejdskraft i de kommende år, bl.a. på grund af den demografiske udvikling. Derfor har arbejdsgiverne vel også en forpligtelse til at gå ind og sørge for at skaffe de her jobtræningspladser. Det er vel ikke arbejdsministerens skyld eller forligspartiernes skyld, at de ikke leverer varen.

Hvordan har Venstre det med, at man eventuelt i tilslutning til et jobtræningsforløb kobler et 3-måneders ustøttet job til i forbindelse med det? Det vil jo give den ledige en meget stærkere motivering til at gå ind i det og dygtiggøre sig og bevise sin duellighed.

Debatten har allerede afsløret, at der er meget stærkt behov for en ny politik, og som afslutning på mit indlæg vil jeg gerne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget anerkender regeringens udmeldinger om, at der er behov for en nyorientering af arbejdsmarkedspolitikken og en grundig oprydning af gældende regelsæt, opfordres regeringen til i åben og fordomsfri debat med alle

at tage initiativer til at udforme en ny arbejdsmarkedspolitik.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 84).

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Vi tager lige hr. Samuelson for en kort bemærkning, og derefter kommer Venstre ind og svarer.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelson (RV):

Nu kommer jeg virkelig for alvor i tvivl efter at have hørt hr. Jens Vibjerg.

Hr. Jens Vibjerg siger, at det ikke behøver at føre til nogen fyringer, at den institution, som tidligere har taget sig af en opgave, nu skal afløses på en eller anden måde. Det er fint nok.

Men betyder det, at Venstre hermed afgiver en garanti for, at der ikke er én eneste af de opgaver, som personalet i AF i dag tager sig af, der kan blive udført af andre fremover?

Er det nu sådan, at Venstre ikke vil afgive den garanti, hvilket jo også ville være en rimelig mærkelig garanti at give, når man så gerne vil have noget mere udlicitering? Man siger jo ja til udlicitering, altså at der er nogle andre, der skal overtage nogle opgaver, som AF tidligere har stået for. Vil Venstres ordfører så give den samme garanti som den politiske ordfører, nemlig at der ikke bliver fyret nogen offentligt ansatte, og at man altså dermed fordobler udgifterne til området?

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg må sige, at jeg stadig væk er meget uenig med hr. Frank Aaen om udlicitering.

I min terminologi er der en væsentlig forskel på, om man har en stor gruppe af stærke og svage ledige, som man sender ud i forskellige former for aktivering, og om man i et udliciteringsprojekt tager en gruppe, hvor alle hører til svage ledige. Der vil man være nødt til at koncentrere sig om de svage. Derfor vil en udlicitering tage meget større hånd om de svage ledige. Ingen tvivl om det.

Med hensyn til 1-års-reglen og andre ting, som andre ordførere også har nævnt, at man gerne vil have nogle præcise meldinger på, vil jeg sige, at vi ser fordomsfrit på alle forhold i den debat, vi skal ind i. Vi låser os ikke fast på

forhånd. Kan vi finde nogle konstruktive løsninger, der bærer mod det mål at få de ledige i ordi-nær beskæftigelse, så er vi med på det.

Med hensyn til de lediges rettigheder: Selvfølgelig skal man som ledig være med i en dialog om sin handlingsplan. Jeg har nu indtryk af, at det også foregår i dag. Men der er da ingen tvivl om, at det er noget, man kan sætte mere fokus på.

Hr. Bjarne Laustsen spørger, om arbejdsgiverne ikke har nogen pligter. Jeg ved ikke, om man kan sige, at det er en pligt, men Dansk Arbejdsgiverforening har jo i hvert fald forpligtelser til at være med til at sikre, at vi får 10.600 private jobtræningspladser. Og det tror jeg sagtens at de kan leve op til, hvis ellers medarbejderne i AF kan blive frigjort for en masse af de ting, de sidder med inde på kontoret og komme ud på virksomhederne. For en forudsætning for, at der kommer gang i det her, er jo, at man får dialogen med medarbejderne på AF, sådan at man får åbnet pladsen. Vi kan jo se, at de steder, hvor det fungerer, fungerer det her også. Det er jo simpelt hen det, det handler om.

Og så til hr. Anders Samuelson, der sådan set selv giver svaret i sit indlæg: Man kan jo ikke på den led give garantier; så statisk er verden jo ikke.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Knud Erik Kirkegaard som ordfører.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Hr. Bjarne Laustsen startede sit udmærkede ordførerindlæg med at citere fra grundloven. Det vil jeg ikke konkurrere med. Derimod vil jeg gerne citere fra Bibelen, nemlig fra Prædikerens Bog, kapitel 11, vers 1, hvor der står: »Kast dit brød på vandet, thi du får det igen, går end lang tid hen.«

Det blev jeg inspireret til at citere, for de indlæg, som hr. Bjarne Laustsen holdt, og det indlæg, som arbejdsministeren holdt, var der faktisk nytænkning i, en nytænkning, som både Venstres ordfører og jeg i adskillige timer har forsøgt at præparere forligsparterne om under forligsmøderne.

Vi troede egentlig efterhånden, at det var spildte Guds ord på Balle-Lars. Men det var det altså ikke. Brødet kom igen. Det kan vi kun hilse med tilfredshed, og vi glæder os til den fortsatte diskussion og debat i forligskredsen, som vi nu skal have.

Så vil jeg godt sige, at samtidig med at vi har den forespørgselsdebat her på denne etage, foregår der noget utrolig spændende på etagen nedenunder, nemlig en høring om det aldrende samfund. Jeg har faktisk den skæbne at være med begge steder, hvilket er lidt svært, men jeg nåede i hvert fald at fange så meget af debatten dernede, før jeg gik herop, at jeg fornemmede, at det, man er allermost optaget af, er, hvordan vi skal få løst vores opgaver på det danske arbejdsmarked i årene fremover med de problemer, som den demografiske udvikling giver os – der var en ægte bekymring.

Det foranlediger mig nu til at sige, at vi ofte betragter ledige og folk i aktivering som problempersoner. Jeg tror, at det er en helt forkert måde at iagttage det på. Det er ressourcepersoner. Vi har her en ressource, som kan være med til at løse det egentlige problem. Derfor er det vores opgave at indrette aktiveringsindsatsen sådan, at vi giver de pågældende et løft i deres kompetence, så de kan være med til at løse vores fælles samfundsproblem i årene, der kommer.

Vi er i Det Konservative Folkeparti overhovedet ikke parate til at vinke farvel til begrebet aktivering. Vi mener, at det grundlæggende er rigtigt, at vi stiller krav om, at man i en ledighedsperiode vedligeholder og forbedrer sine kvalifikationer. Det har vi faktisk kæmpet for siden midten af 1980'erne. Og vi er måske nået så langt, at vi er ved at have en situation nu, hvor for megen aktivering i realiteten bliver betragtet som en slags ophold, en slags passiv aktivering. Og det var jo ikke det, der var meningen med det. Derfor er der behov for nytænkning, og arbejdsministeren har lagt op til det. Det hilser vi med tilfredshed.

Jeg vil godt her sige tre ting om nytænkningen:

For det første er jeg overbevist om, at det, vi skal gøre, er, at vi skal prioritere kvalitet højere, end vi gør i dag, og så må vi godt lempe lidt på kvantiteten i aktiveringen.

For det andet er det utrolig vigtigt, at vi giver regionerne frie hænder til at løse en bunden opgave. Det er ikke sådan, at de blot skal have frie hænder. De skal have at vide, hvad det er for en opgave, de skal løse, men inden for de rammer skal de have meget frie hænder til at løse opgaven.

Og for det tredje skal vi altså gøre aktiveringen langt mere målrettet, end vi har set indtil nu. Vi skal have andre aktører på banen, og vi skal naturligvis benytte dem, der er gode til at

foranstalte aktivering, dvs. dem, der er gode til at få de pågældende så hurtigt som muligt i ordinær beskæftigelse.

Disse tre ting er grundelementerne i vores indfaldsvinkel til de kommende drøftelser.

Så vil jeg sige, at selv om ministeren måske sidder tilbage med nogle skrammer efter Amanda og diskussioner om meningsløs aktivering, har vi fortsat forhåbninger til, at vi kan nå frem til et godt og positivt resultat.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole Sohn for en kort bemærkning, derefter hr. Frank Aaen for en kort bemærkning, og nu kom hr. Bjarne Laustsen også.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Nu er Bibelen jo ikke en helt ny bog. Den har eksisteret i mange år, og den kan man hente megen inspiration i.

Jeg kan forstå, at hr. Knud Erik Kirkegaard også har fundet megen inspiration i en meget gammel tale, for jeg formoder, at ordførertalen her er en, der er holdt tidligere. Hr. Knud Erik Kirkegaard sagde nemlig også for 3 år siden, da vi diskuterede arbejdsmarkedsreform, at arbejdsløsheden ikke var et problem, og at de arbejdsløse var en ressource. Den konservative ordfører sagde også, at man skulle satse mere på kvalitet end kvantitet, og at der skulle være mere målrettet aktivering, og at man skulle have mere privat jobtræning.

Det er de fire elementer, som Det Konservative Folkeparti vil vægte, når man nu skal lave en ny arbejdsmarkedsreform, men hvori består det nye? I den eksisterende arbejdsmarkedsreform, som De Konservative er medansvarlig for, er der ingen stopklodser for meningsløs aktivering, der er ingen rettigheder for den arbejdsløse til at sige fra over for det meningsløse. Der står de fine ord om kvalitet, målrettedhed, privat jobtræning, ressourcepersoner, det hele står der. Hvad nyt vil Det Konservative Folkeparti?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Den konservative ordfører taler om nytænkning, og det forstår jeg godt. Det Konservative Folkeparti har medansvar for et system, som f.eks. betyder – som vi hørte om for nylig – at en 60-årig havnearbejder, der fungerer som løsarbejder i årevis, lige pludselig på grund af reglerne bliver tvunget til at opgive sit arbejde og skal ind i en

eller anden form for aktivering. Eller at man ikke kan få lov til at uddanne sig som arbejdsløs, før man har gået arbejdsløs i mindst 1 år.

Derfor har jeg et spørgsmål om, hvorvidt De Konservative vil være med til at slå for rettighe- den til, at de arbejdsløse kan få lov til at vælge en længere uddannelse end 6-8 uger, også tidligt i arbejdsløshedsperioden.

Så er det jo velkendt fra finanslovforhandlin- gerne, at SF meget gerne vil være med i forligs- kredsen med regeringen, Venstre og De Konser- vative og de øvrige på arbejdsmarkedsområdet. Derfor er mit spørgsmål til Det Konservative Folkeparti: Vil Det Konservative Folkeparti ac- ceptere, at SF kommer med i forliget på arbejds- markedsområdet?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne kvittere for det indlæg, hr. Knud Erik Kirkegaard holdt. Det var jo helt anderledes toner, vi hørte fra en forligspartner her, og det ser vi frem til at få konstruktive drøftelser om. Vi er helt enige i det sigte, som hr. Knud Erik Kirke- gaard gav udtryk for.

Jeg har et spørgsmål: Hvordan ser De Konser- vative på det med, at vi mangler private jobtræ- ningspladser? Hvordan er medicinen, hvordan er konstruktionen, hvilke tanker har De Konser- vative i den retning?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg glæder mig over, at hr. Ole Sohn har fundet inspiration i min gamle tale, som jeg holdt for 3 år siden. Det bekræfter jo i og for sig min be- mærkning og mit citat fra Bibelen om, at det kan se håbløst ud, men brødet kommer tilbage igen. Den form for nytænkning, som jeg præsenterede for 3 år siden, er i høj grad indeholdt i den re- form, vi har i øjeblikket. Men der er nogle mang- ler, nogle ting i den praktiske udførelse, som har været, skal vi sige en lille smule skuffende. Det er det, vi skal have gjort bedre nu. Det er ikke grundprincipperne i det, vi skal have ændret.

Til hr. Frank Aaen: Jeg er fuldstændig bekendt med, at der er nogle eksempler på folk, som har fået en tåbelig behandling i det nuværende sy- stem. Det er jeg fuldstændig klar over finder sted og også i et omfang, som vi bør tage alvor- ligt. Jeg vil dog sige, at jeg nu nok tror, at aktive- ringen generelt er bedre end sit rygte. Jeg havde forleden lejlighed til at se nogle evalueringsrap- porter fra AF-Storkøbenhavn, som så ud til, at

der sådan generelt var ganske god tilfredshed med den aktivering, man havde været udsat for.

Til spørgsmålet om, hvorvidt SF kan komme med i forligskredsen: Der er det jo normalt så- dan, at når man har forligspartier, indgår man et forlig, og så har man jo ikke noget imod, at der er andre partier, der – om jeg så må sige – hop- per på. Det ser vi såmænd meget, meget for- domsfrit på.

Til hr. Bjarne Laustsen omkring den private jobtræning: Her er jeg enig i, at der skal gøres en indsats af flere. Der skal gøres en indsats af AF, som har haft nogle vanskeligheder, så de ikke har været opsøgende nok, men så kan det også ske, at vi andre skal ud i marken og sige til vores venner forskellige steder, at her er der altså en opgave, der skal løses bedre, end den har været løst indtil nu. Det er jeg parat til.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg beklager, at jeg ikke er i stand til at fremføre mine holdninger eller mine synspunkter her på en så præcis måde, at de opfattes, som det var tiltænkt. Det var faktisk et forsøg på at være bi- dende ironisk og ikke et forsøg på at sige til hr. Knud Erik Kirkegaard, at han havde fornyet sig.

I virkeligheden er det bare det samme, De Konservative sagde i dag, som man sagde for 3 år siden. Og Det Konservative Folkeparti har vel et medansvar for, at der ikke er kommet den kvalitet, som man lagde an til for 3 år siden, at der stadig væk er meningsløs aktivering, at folk ikke får den aktivering, de har krav på, at de pri- vate arbejdsgivere ikke har skaffet de jobtræ- ningspladser, som de er forpligtet til. Det er en forpligtelse, som de har givet, og De Konservati- ve har intet gjort for at sikre sig, at den del af for- liget blev overholdt.

Det kan jo ikke nytte, at man står her på taler- stolen og siger, at de grundlæggende principper er i orden. Jo, det kan man godt sige, men man må da også tage et medansvar for, at det er gået, som det er, og komme med nogle konkrete for- slag til, hvilke ændringer der skal til.

Så vil jeg godt afslutningsvis spørge: Når Det Konservative Folkeparti mener, at de grundlæ- ggende principper i arbejdsmarkedsreformen er rigtige, og at det skal der ikke ændres på – selv- følgelig skal tåbeligheder, som vi alle sammen kender til, rettes op – betyder det så, at Det Kon- servative Folkeparti er uenig i, at regeringen har lagt an til, at der skal ske en nyorientering i ar-

bejdsmarkedspolitikken, og at der skal ske en grundig oprydning af regelsættet?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Først lidt om den dér Christiansborglogik i forbindelse med forlig: Når nu man er så åben fra Det Konservative side i forhold til SF's deltagelse i arbejdsmarkedsforliget, hvorfor afviste man så, at SF kunne være med i de aftaler, der blev lavet i forbindelse med finansloven på arbejdsmarkedsområdet? Det undrer mig lidt. Det ser ud, som om man har ændret linje. Det vil jeg gerne høre lidt om.

Vi ved, at der er masser af eksempler på dårlig aktivering – der er også en masse gode eksempler, det behøver vi ikke at diskutere, det er fint nok – og de dårlige eksempler har jo ramt nogle mennesker. Og der er altså mennesker, der får en ekstremt dårlig behandling, som f.eks. syv gange haveservice, og som så efterfølgende falder ud af dagpengesystemet.

Derfor er mit spørgsmål til Det Konservative Folkeparti: Vil man f.eks. være med til at lave en ændring af reglerne, der hedder, at ingen skal falde ud af dagpengesystemet, uden at de får et ordentligt tilbud, som er et ordinært arbejde? Det kan jo ikke være meningen, at folk skal miste deres dagpengere, bare fordi man ikke kan give dem et arbejde. Og hvis det er på grund af dårlig aktivering, bør vi jo tage ansvaret for det.

For det andet – og det spurgte jeg om før – om Det Konservative Folkeparti vil være med til at give de arbejdsløse ret til at kunne vælge en længevarende uddannelse tidligt i arbejdsløshedsperioden.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg er da glad for, at hr. Ole Sohn nu bekræfter, at Det Konservative Folkeparti allerede for 3 år siden var i stand til at præsentere den nytænkning, der skal til, for at vi kommer videre herfra. Og det takker jeg da hjerteligt for.

Og så siger hr. Ole Sohn: Når der nu er én i region Aalborg, som får en dårlig behandling i aktiveringssystemet, så er det jo også jeres ansvar, og hvad vil I gøre ved det? Der må jeg altså lige orientere hr. Ole Sohn en lille smule om statsmagtens tredeling. Den lovgivende magt er den, der ligger her. Den udøvende magt sidder dér.

Så spørger hr. Ole Sohn, om vi, når regeringen har givet udtryk for, at der skal være nyorientere-

ring og der skal oprydning i regelsættet, er indstillet på det. Hertil er svaret klart: Ja, det er vi.

Og så til hr. Frank Aaen: Jeg ved ikke, hvordan man kan bære sig ad med at afvise partier. Det står ethvert parti frit for, også Enhedslisten, at stemme grønt til det forlig, som vi har aftalt omkring arbejdsmarkedspolitikken. Så jeg forstår overhovedet ikke, hvad det er, hr. Frank Aaen mener.

Igen til hr. Frank Aaen: Med hensyn til de dårlige eksempler er det altså en god idé, at vi som lovgivere undersøger, om der er noget i lovgivningen, der er forkert, men ansvaret for den praktiske udførelse ligger altså hos den udøvende magt, nemlig hos regeringen.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg kan konstatere, at Det Konservative Folkepartis ordfører er beklædt med teflon, så alt preller af.

Jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvordan man kan få sig selv til at sige, at man ikke har et medansvar og man ikke vil gøre noget for at løse de problemer, der er i den reform, man er medansvarlig for. Hvad har Det Konservative Folkeparti gjort i de 3 år, der er gået, siden det blev besluttet, at det private erhvervsliv skulle skaffe 10.000 private jobtræningspladser? Hvad har Det Konservative Folkeparti gjort?

Jeg har ikke nævnt et enkelt eksempel overhovedet i den her debat. Jeg har peget på det generelle problem, det er, at de arbejdsløse ingen rettigheder har. Man har ikke ret til at sige fra over for et meningsløst tilbud, som Det Konservative Folkeparti ved eksisterer i hobetal.

Vil Det Konservative Folkeparti være med til at sikre, at man undgår sicilianske tilbud, at de arbejdsløse får ret til at sige fra, hvis systemet påtvinger dem noget meningsløst? Den eneste måde, man kan få den kvalitet på, som Det Konservative Folkeparti ønsker, er jo, hvis det er et ligeværdigt forhold. Det er ikke et teflonsvar, jeg ønsker. Det er konkrete svar på og en konkret anvisning på, hvordan man kan komme videre, når det er gået galt.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Det er rigtigt, at der er en afgørende forskel mellem den lovgivende og den udøvende magt, men er det alligevel ikke sådan, at når man indgår forlig på arbejdsmarkedsområdet, så diskuterer man også, hvordan bekendtgørelserne ser

ud? Når jeg spørger på den måde, er det jo, fordi jeg forestiller mig en del bekendtgørelser, der ville se anderledes ud, hvis forligene om, hvordan den konkrete udmøntning af de beslutninger, man tager, skulle finde sted, var indgået med andre partier.

Jeg tænker f.eks. på det bekendtgørelsesstof, der rummer hele rådighedsbegrebet. Jeg tænker på det, der rummer hele sanktionsbestemmelssystemet. Selvfølgelig er De Konservative medansvarlige for det, men hvis vi så holder os strikt til lovgivningen: Jeg vil heller ikke snakke om alle de meningsløse aktiveringsforløb, som vi kender. Jeg vil snakke om systemfejl, § 62 a, der fastsætter, at det er umuligt at indgå i uddannelse, mens man er arbejdsløs.

Er det ikke en systemfejl, som vil reproducere de situationer med alle de forskellige sicilianske tilbud, som vi ser gang på gang, at man ikke har mulighed for at uddanne sig som arbejdsløs, få en øget kompetence, blive bedre til at komme ind på arbejdsmarkedet?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det er i forlængelse af fru Jette Gottlieb. Mine spørgsmål gik jo på, om man vil være med til at lave lovgivningen om dér, hvor den blokerer, både på uddannelsesområdet, som fru Jette Gottlieb lige sagde, og på et andet område.

Hvis en arbejdsløs nu har gjort alt det, systemet har sagt til vedkommende i hele arbejdsledighedsperioden, er blevet dårligt behandlet og derfor altså ikke er kommet i arbejde, ikke har fået tilbudt noget arbejde, vil De Konservative så være med til at sige, at den person ikke skal miste sin dagpengere? Når personen har gjort alt, hvad der bliver sagt til vedkommende, så må vi sige, at så kan vedkommende også beholde sin dagpengere, også ud over de 4 år, som det er i dag. Det er da et konkret spørgsmål, og det har noget med lovgivningen at gøre. Det har ikke noget at gøre med administrationen.

Og så til det med, at alle kan få lov til at stemme for i Folketingssalen: Kunne vi ikke godt bare nærme os vilje til at svare? Det står i grundloven, at alle må stemme for, og alle må i øvrigt også stemme imod, hvis de vil. Det var ikke det, jeg spurgte om. Jeg spurgte, om Det Konservative Folkeparti vil acceptere SF som ligeberettiget parti i den forligskreds, der er i dag på arbejdsmarkedsområdet.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg må sige til hr. Ole Sohn, at jeg ikke er så skrap til det der i et køkken, så jeg forstår ikke rigtig, hvad det er, hr. Ole Sohn mener med det, men det var formentlig ikke noget positivt. Men det må jeg så se at leve med.

Hr. Ole Sohn spurgte om ansvaret for et tilstrækkeligt antal jobtræningspladser. Det er naturligvis primært de administrative myndigheder, der skal arbejde med opgaven, som skal løse det. Men jeg vil så i øvrigt gerne henvise til det svar, som jeg gav til hr. Bjarne Laustsen for et øjeblik siden: Hvis jeg som person over for kredse i det danske samfund kan være med til at hjælpe til med løsningen af denne opgave, så gør jeg det gerne. Men det er ikke som lovgiver, jeg gør det. Det er mere, om jeg så må sige, som privat person.

Så spørger hr. Ole Sohn: Skal man have ret til at sige fra? Se, kunsten er jo at have en dialog mellem arbejdsmarkedsmyndigheden og den ledige, hvor man både tager hensyn til den lediges interesser og tager hensyn til det behov, der er på arbejdsmarkedet. Den dialog skulle gerne ende med et resultat, som begge er tilfredse med, men man kan ikke garantere for, at det altid vil være tilfældet.

Fru Jette Gottlieb siger, at vi snakker vel også bekendtgørelser, når vi laver forlig om arbejdsmarkedslovgivningen. Jeg har den holdning, at når vi laver forlig, så skal folketingspolitikkerne holde fingrene langt væk fra bekendtgørelsesstoffet. Det er nemlig ikke Folketingets opgave. Det er regeringens opgave at udføre det. Man kan så, hvis man synes, der er noget i bekendtgørelsen, der falder uden for det, vi har aftalt eller har en forkert udformning, selvfølgelig tage enkelte elementer op i det. Men generelt har jeg den holdning, at vi skal holde fingrene væk fra bekendtgørelsesstoffet.

Og så til hr. Frank Aaen til sidst, og det er vist det sidste, jeg kan nå at sige: Vi er tilhængere af den faste ydelsesperiode på 4 år, og det betyder selvfølgelig også, at der ikke kan gives nogen garanti for, at der ikke er et antal, der falder ud af dagpengesystemet.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil først til almindelig oplysning sige, at telefon har samme virkning, som gåsens overflade har, når man smider vand på den. Og jeg så også det samme praktiserer her, for det lykkedes jo hr.

Knud Erik Kirkegaard omhyggeligt at lade være med at svare på spørgsmålet om, hvorvidt SF kunne inddrages i forligskredsen på lige fod. Det vil jeg så gerne have et svar på. Det var den ene ting, jeg ville sige.

Den anden er til det, som jeg nu hører, og det vil jeg godt have uddybet: Er det De Konservatives opfattelse, at hvis regeringen ønsker at ændre på bekendtgørelserne på cirkulærerne i alt arbejdsmarkedsstoffet, så vil De Konservative ikke opfatte det som forligsbrud, hvis de bliver ændret?

Det vil jeg være meget interesseret i at høre om, for så ser jeg nogle muligheder for, at det udspil, som ministeren kom med i en kronik, rent faktisk kan gennemføres. Så kan vi måske komme hen i nærheden af, at det er andet end bare tomme ord.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jamen jeg er altså heller ikke gåseavler, så det eksempel hjalp mig ikke så forfærdelig meget. Jeg går nu ud fra, at når det er sagt af fru Jette Gottlieb, at det så i hvert fald er noget positivt. Men det må jeg så leve i en vis usikkerhed om.

Så til SF: Jeg har givet udtryk for den regel, som vi selvfølgelig har i Folketinget om, at man kan stemme grønt til de forlig, der bliver indgået. Hvis der i øvrigt skal gives rettigheder for at stemme grønt, så er det selvfølgelig noget, man aftaler i forligskredsen, hvordan det skal håndteres. Vi har faktisk haft et eksempel på det. Man kan så forestille sig, at bekendtgørelsen bliver lavet om, så det i praksis kommer til at fungere på en anden måde end den, vi i forligskredsen har aftalt omkring lovgivningen.

Det er da klart, at vi så får, om jeg så må sige, en kammeratlig samtale i forligskredsen. Men grundlæggende er jeg altså fortsat af den opfattelse, at det er lovtæksten, vi skal beskæftige os med i Folketinget, og bekendtgørelsesstoffet er ministerens opgave at udføre, selvfølgelig under ansvar over for forligskredsen.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Hr. Knud Erik Kirkegaard behøver ikke være gåseavler. Han skal bare forstå, hvordan det er at være gås, når der bliver smidt vand på en, og det tror jeg han har meget stor forståelse for.

Se, nu vil jeg så meget gerne spørge helt præcis til lovtæktparagraf 62 a. Er hr. Knud Erik Kirkegaard villig til at ændre den?

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Hr. Knud Erik Kirkegaard, og derefter er det hr. Klaus Kjær som ordfører.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Jeg vil ikke umiddelbart svare ja til at være villig til at se på § 62 a, som jo for øvrigt har været om-diskuteret i en række år. Men jeg vil heller ikke give nogen garanti for, at vi ikke i forhandlinger vil komme til at kigge på § 62 a.

Vi skal ikke give facit på vores drøftelser i dag, men jeg vil godt lade en mulighed stå åben for, at vi både kan stramme og løsne i forbindelse med § 62 a.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Og så er det hr. Klaus Kjær som ordfører.

Klaus Kjær (DF):

Forespørgslen sætter fokus på den megen kritik, der igennem snart mange år har været af arbejdsformidlingens evne til at aktivere arbejdsløse til at komme i varig beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked. Kritikken går især på, at den arbejdsløse ofte kastes fra det ene kursus til det andet, uden at der er en målrettet aktiveringsplan, og uden at det fører til varig beskæftigelse i ordinært arbejde. Det fører til frustration og manglende motivation hos den arbejdsløse.

Meget ofte er der tale om kurser, som ikke udvider den arbejdsløses kompetence, fordi den arbejdsløse i forvejen har en faglig baggrund og erfaring, hvor kurset ikke tilføjer ham nye udviklingsmuligheder. Som eksempel herpå kan nævnes edb-kurser på det helt grundlæggende plan, hvor den ledige i forvejen har en meget mere vidtgående erfaring. Det kan også være såkaldte kurser, der reelt ikke har noget indhold, f.eks. de seneste tiltag om, at selve det at søge job indgår som en del af aktiveringen.

Det er klart, at det ikke kan blive ved med at fortsætte på denne måde, og at der i langt højere grad bør arbejdes målrettet med individuelle handleplaner, og at der skal strammes op på procedurerne for at skaffe de arbejdsløse bedre muligheder for varig beskæftigelse, også gerne så hurtigt som muligt. Regeringen har da også erkendt, at der er behov for en nyorientering af arbejdsmarkedspolitikken og en grundig oprydning i de gældende regler.

På længere sigt så vi gerne i Dansk Folkeparti, at der om nødvendigt skete en egentlig udlicitering af arbejdsformidlingen, hvor effektiviteten

af aktiveringsindsatsen kom under konkurrence, og hvor indsatsen blev målt på, hvor mange det rent lykkedes at få i varig og ordinær beskæftigelse. Både ministeren og hr. Bjarne Laustsen har nævnt muligheden for honorering af aktører i højere grad efter, hvor mange der kommer i ordinært arbejde. Det er da et skridt på vejen, og det synes jeg da er en god udmelding, som vi gerne vil være med til at arbejde videre på. Den øgede konkurrence, der bliver omkring det spørgsmål, fremmer nemlig aktiveringen, som fører til reelle job.

Det er klart, at der inden for en kort tid bør gøres noget for at stramme op inden for det eksisterende system, og at regeringen tager initiativer til at udforme en ny arbejdsmarkedspolitik i samarbejde med arbejdsmarkedets parter og Folketingets partier. Nu er der så kommet et forslag på bordet, som skulle omfatte alle, og det synes jeg da er ganske udmærket. Lad så mange deltage i denne debat, som skal pågå fremover.

Jeg synes, der har været nogle positive meldinger fra ministeren, herunder en høj prioritering af kompetenceløft og inddragelse af medarbejderen i individuelle handleplaner, hvor der tages udgangspunkt i medarbejderens evner og ønsker.

Det lyder næsten, som om man ønsker at overføre principperne for revalideringsområdet til aktiveringsområdet i hvert fald for en kortere periode, men jeg må tage afstand fra nogle tanker, som specielt Enhedslisten har været inde på, om, at arbejdsløshed ligefrem skulle være en egentlig revalideringsgrund, som skulle føre til et uddannelsesforløb over en længere årrække.

Vi kan ikke støtte SF's forslag til vedtagelse, da vi ikke ønsker et bundet mandat til, hvad den videre debat skal indeholde, og af samme årsag kan vi stemme for regeringspartierne's forslag til vedtagelse.

Susanne Clemensen (CD):

CD har været med fra starten, da vi indførte den første arbejdsmarkedsreform, der brød med den mere passive arbejdsmarkedspolitik ved at stille større krav til de ledige sammen med bedre tilbud om jobtræning, aktivering og uddannelse. Men i modsætning til Socialdemokratiet er fuld beskæftigelse for os ikke noget, man alene opnår ved at fokusere på traditionelle midler som aktivering og uddannelse.

Vi er enige i, at på nuværende tidspunkt er der behov for, at aktiveringsindsatsen skal forbedres, og det er godt at høre, at arbejdsministe-

ren nu langt om længe er med på at tage konsekvensen af de utallige eksempler på en dårligt tilrettelagt aktiveringsindsats, som efterlader den ledige i en lige så håbløs og umulig situation som før den påbegyndte aktiveringsindsats.

Vi er meget enige i, at der er behov for, at systemet tager større hensyn til den enkelte ledige, og at der for alvor sættes tid af til en individuel behandling, så den lediges egne ønsker og motivation, arbejds- og uddannelseskvalifikationer samt øvrige livssituation inddrages i vurderingen af, hvilken indsats der skal til, for at den pågældende kommer i beskæftigelse.

Derfor synes vi også, at der ligger noget fornuftigt i at gå fra aktivering til kompetenceudvikling, når kompetenceudvikling netop forstås bredt og ikke kun fokuserer på uddannelsesmæssige kvalifikationer. Vi skal ud af den vane-tænkning, hvor de ledige i alt for høj grad ses som klienter, der ikke kan tage vare på sig selv og tage et ansvar.

Konsekvensen af det nuværende systems måde at fungere på er, at man lytter for lidt til den enkelte og dermed samtidig umyndiggør den ledige, som jo altså så omvendt mister troen på systemet og troen på egne handlemuligheder og dermed jo også får nemmere ved at fralægge sig ansvaret for en succesfuld aktivering.

Derfor er vi i CD positive over for det forslag, der har været fremme fra LO om at give den ledige flere muligheder at vælge imellem, hvor der vel at mærke kan være udsigt til et fast job bagefter, herunder også større mulighed for at vælge at komme i gang med en uddannelse i forbindelse med et ansættelsesforhold og netop ikke som i dag, hvor det foregår løsrevet fra arbejdsmarkedet.

Og så skal vi droppe den rigide regel om, at den ledige har krav på mindst 75 pct. aktivering i aktiveringsperioden. Det ender i for meget fokus på kvantitet frem for kvalitet, men omvendt skal man naturligvis også sikre den ledige nogle veldefinerede rettigheder, så indsatsen ikke bliver for forskellig.

Når det gælder selve organiseringen af aktiveringsindsatsen, synes jeg, det på nuværende tidspunkt er lidt for tidligt at lægge sig fast på det. Vi er i CD hverken imponerede over arbejdsformidlingens indsats eller den indsats, der varetages i kommunerne. Men vi bruger som sagt mange milliarder på aktiveringsindsatsen, og med den meget lave arbejdsløshed, som vi har på nuværende tidspunkt, må vi naturligvis

stille os selv det spørgsmål, om ikke vi kan gøre det bedre eller anderledes.

Samtidig må vi jo også se, at f.eks. på forskningsområdet er vores indsats stærkt dalende, og situationen er yderst kritisabel, og det er jo et paradoks, når vores samfund i de her år faktisk udvikler sig med ekspresfart til et videnssamfund, et højteknologisk samfund, hvis vi ikke kanalisere nogen penge over til forskningen.

Massiv fokus på forskning, uddannelse og efteruddannelse er vigtigt, men det er ikke de eneste muligheder, der er, for selv i et højteknologisk samfund som det amerikanske og det canadiske har man jo massevis af servicejob, som ikke nødvendigvis kræver en lang uddannelse.

CD mener stadig væk, at samfundet skal være indrettet, så der også er plads til dem, der ikke har lyst til eller muligheder for at gå uddannelsesvejen, og derfor har vi jo også hidtil fokuseret på hjemmeserviceordningen. Vi har fået indført servicejob for ledige over 48 år i kommunerne, og vi kæmper altså fortsat for at indføre et ekstra fradrag for de laveste arbejdsindkomster, et såkaldt job- eller beskæftigelsesfradrag, så vi også i den private sektor kan få skabt mange flere nye servicejob.

Jobfradraget har jo været på vores ønskeliste i flere år efterhånden – under den nuværende regering uden resultat – så jeg er desværre ikke så optimistisk, men jeg mener fortsat, at der er et væsentligt problem med den nuværende aktiveringspolitik, fordi incitamentet for de lavestlønnede til at komme i beskæftigelse ikke er så stort eller nogle gange ikke eksisterende.

Men vi tager i CD afstand fra en lavere arbejdsledeshedsunderstøttelse. Vi ønsker heller ikke en situation som i USA med fattige arbejdere. Derfor mener vi, når vi nu skal i gang med at ændre arbejdsmarkedspolitikken, at vi så skal se bredere. Vi skal inddrage skattesystemet, vi skal inddrage uddannelses- og erhvervs politikken, når vi skal indrette den fremtidige arbejdsmarkedspolitik.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Af et forligsparti med regeringen at være tjener det CD's ordfører til ære, at hun som den første i debatten er kommet med et meget konstruktivt indlæg. Så det vil jeg gerne kvittere for.

Jeg er selvfølgelig også meget glad for, at der er direkte støtte til et forslag, SF har fremsat tidligere på dagen, som CD's ordfører nok ikke lige overhørte, men det handler netop om måltrettet

aktivering med et job, hvor man altså kombinerer den arbejdsløse og arbejdsgiveren, så de i fællesskab kan tilrettelægge et kursusforløb. Det synes jeg er meget fint.

Jeg er også meget glad for bemærkningen om, at der skal være mere kvalitet i aktiveringen. Det er der også andre ordførere der har været inde på tidligere. Jeg har spurgt alle, og det vil jeg så også spørge CD om: Tror man ikke det kunne være en god idé, at man giver den arbejdsløse en ret – i dag er det jo et siciliansk tilbud, hvor man skal tage imod systemets forslag – til at sige fra, hvis det er noget meningsløst, og kræve en alternativ handlingsplan? Hvis ikke man skaber ligeværdige forhold mellem systemet og den enkelte, så vil vi blive ved med at se på meget meningsløshed.

(Kort bemærkning).

Susanne Clemensen (CD):

Jeg takker for de pæne ord fra hr. Ole Sohn. Jeg opfatter netop debatten her i dag som en debat, hvor vi åbent fremlægger vores synspunkter på aktiveringspolitikken, kommer med vores forslag til, hvordan vi ser den fremtidige arbejdsmarkedspolitik indrettet, men at vi netop ikke på nuværende tidspunkt lægger os fast.

Det er også grunden til, at vi i CD ikke kan støtte SF's forslag til vedtagelse, ud over at der også er andre elementer i forslaget, som vi ikke er fuldstændig enige i. Netop derfor kan vi støtte det forslag til vedtagelse, som kommer fra Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre.

Men det er klart, at vi så gerne, at den lediges retsstilling blev bedre, end den er i dag, og det var jo netop derfor, at jeg var inde på forslaget fra LO om, at den ledige skal have mere end ét tilbud at vælge imellem.

Anders Samuelson (RV):

I Det Radikale Venstre opfatter vi dagens debat som et formelt startskud til den debat, som skal køre, frem til at arbejdsministeren har besluttet sig for, at nu er det tid at pisse – jeg beklager meget – at spidse pennen, ikke tisse området af, og gå ind i konkrete forhandlinger med Folketingets partier.

Vi er i Det Radikale Venstre meget glade for og tilfredse med den ændring, som har været i arbejdsmarkedspolitikken. Hvis man kigger tilbage på det historisk, vil man se, at den fra at være en meget passiv arbejdsmarkedspolitik nu er blevet en meget aktiv arbejdsmarkedspolitik. Vi er væk fra den masseproducerende periode

med 2½ års dagpenge, 7 måneders arbejdstilbud osv., osv. Det er en uendelighedsmaskine, som vi har fjernet os fra.

Vi har fået strammet op på mange ting, og vi har også opnået mange resultater. Kernen i diskussionen om arbejdsmarkedspolitikken og aktiveringspolitikken er en balancegang mellem ret og pligt. Det er en balancegang, hvor man hele tiden skal holde sig for øje, om man nu er kommet for langt over til den ene side i forhold til det, som var målsætningerne.

Vi har i lang tid lagt meget vægt på pligterne, måske ikke så meget for at påpege pligterne over for de ledige som for at påpege de pligter, som systemet burde have, til at stille nogle reelle tilbud op over for den ledige. Det har haft sin effekt, og det er i hvert fald ikke sådan, tror jeg, at der længere er nogen i systemet, som er i tvivl om, at det faktisk er meningen, at den ledige skal have nogle ordentlige tilbud.

Derfor kan man jo også sige, at tiden kan være inde til at lempe på reglerne og den meget snævre regelstyring, som vi har i vores systemer, og i højere grad at gå over til mål- og rammestyring.

De reformer, vi har lavet på arbejdsmarkedet, har vendt de gamle systemer på hovedet, og principielt og reelt skal der tages udgangspunkt i den enkelte lediges baggrund, ressourcer og muligheder. Aktiveringen skal føre til større kompetence og større muligheder for job.

Om det er kvantitet eller kvalitet, vi går ind for, er jo en næsten umulig debat, for laver man et beslutningsforslag om, at man vil have større kvalitet i aktiveringen, så skulle det undre mig meget, om ikke man fik en fuldstændig opbakning. Selvfølgelig vil man få det.

Vi mener i Det Radikale Venstre, at det er vigtigt at få så mange aktører og udbydere på banen som overhovedet muligt. Det er vigtigt, at man får forskellige aktører til forskellige typer ledige, sådan at man får nogle optimale tilbud ud fra den situation, som man som ledig står i, og at man kommer til at arbejde sammen med nogle mennesker, som faktisk har forstand på lige præcis den baggrund og den situation, som man står i.

Vi vil også gerne være med til at kigge på, i hvor høj grad man kan gå videre i retning af at give et større medansvar og dermed også nogle større valgmuligheder for den enkelte ledige.

Der har været en tendens til at påpege, at det står forfærdeligt til i det eksisterende system, men der synes jeg, at det så er værd at slutte af med at citere fra den nu hedengangne avis Ak-

tuelt, der den 26. marts 2001 under en overskrift, der hed »Aktivering er bedre end sit rygte«, henviste til en analyse, som var lavet af Center for Alternativ Samfundsanalyse, hvor forskeren blev citeret for følgende:

»Jeg er lidt overrasket over, at der er så mange optimister. Det hænger måske også sammen med, at jeg ligesom mange andre har haft et pessimistisk billede af gruppen af aktiverede. Det har jeg ikke helt så meget mere.«

Det synes jeg måske er værd at tage med, når vi forsøger at banke hinanden i hovedet med diverse dårlige eksempler. Vi skal huske på, at der også er masser af gode eksempler. Det er dem, vi skal tage ved lære af, det er dem, vi skal bruge i det kommende arbejde og i den kommende debat, vi skal have, for at finde frem til, hvordan vi kan strikke systemet endnu bedre sammen, end det er i dag.

Jette Gottlieb (EL):

Det er Enhedslistens opfattelse, at regeringen siden sin tiltræden har ført en menneskefjendsk arbejdsmarkedspolitik, hvor aktivering handler om tvang, hvor de arbejdsløse fra at være levende mennesker med krav og rettigheder er blevet reduceret til at være et problem, bare fordi de fylder op i arbejdsløshedsstatistikken – man har i øvrigt derfor også lavet nogle andre måder at opgøre statistikken på, så det ikke er synligt, hvem der er arbejdsløse – og hvor der er opbygget et ikkeordinært arbejdsmarked parallelt med det ordinære, hvor tusinder af mennesker arbejder uden overenskomstmæssige rettigheder og løn. Det er i øvrigt et stærkt voksende arbejdsmarked, kan man sige.

Derfor var det en overordentlig glædelig overraskelse, da arbejdsministeren den 17. marts 2001 gav udtryk for helt fornuftige holdninger i en kronik i det ikke helt så aktuelle Aktuelt. Arbejdsministeren erkendte, at der var brug for flere tilbud og mindre tvang. Der er brug for at tage udgangspunkt i den enkeltes forudsætninger, blev der sagt, og der er brug for at lægge vægt på kompetenceudvikling i arbejdsmarkedspolitikken.

Men jeg må sige, at tiden efter den berømte kronik har sat et stor spørgsmålstejn ved, om ministeren faktisk mener det alvorligt, at der er brug for at sadle om i arbejdsmarkedspolitikken. For gang på gang har ministeren understreget, at han mener, at denne politik har været en succes, og jeg har ikke hørt et eneste konkret bud fra ministeren på, hvordan f.eks. ideen om

mindre tvang og flere tilbud kan udformes i praksis.

På den ene side kan man jo fortsætte i samme spor som hidtil i samarbejdet med de borgerlige partier. På den anden side kan man tage konsekvensen af indholdet i kronikken med fokus på kompetenceudvikling frem for aktivering, en styrket dialog med den enkelte ledige, tilvalg frem for tvang osv.

Men helt ærligt: Hvis ministeren vil sætte handling bag ordene, så er det jo blevet helt klart i denne debat, at så må man frigøre sig fra forligsbåndene til de borgerlige partier. Og lige så klart er det blevet, at det har man ikke tænkt sig at gøre. Båndene er jo blevet strammet mere og mere til i takt med udbygningen af arbejdsmarkedsreformen. Da man opfandt begrebet arbejdsmarkedsreformens tredje fase, fik stramningerne endnu et nøk.

Så sent som ved sidste finanslovforhandlinger, hvor Enhedslisten med omhu havde fundet de ikkeforligsbelagte områder og kom med nogle forslag til, hvordan man kunne løse dem – i øvrigt i overensstemmelse med de samme tankegange, som dem, der lå i kronikken – ja, så skyndte man sig at lave forlig med den samme borgerlige kreds på de sidste områder, der ikke var forligsbelagte.

Det duer ikke. Det kan ikke blive til nytænkning, hvis det fortsætter i det spor, og det mener jeg også at debatten her klart har dokumenteret.

Fra Enhedslistens side er vi parate til at komme med en række bud på en arbejdsmarkedspolitik, hvor de arbejdsløses interesser står i centrum, og vi kan nævne et par eksempler.

For det første må vi gøre op med de alt for begrænsede muligheder for, at man som arbejdsløs kan komme hurtigt i gang med omskoling eller videreuddannelse. Der skal være mulighed for fremrykkede tilbud i stedet for de nuværende bånd på uddannelsesmulighederne i dagpengeperioden. Det var et vildskud, da man lavede de stramninger.

For det andet skal det undgås, at arbejdsløse, der står til rådighed for arbejdsmarkedet, kan falde ud af dagpengesystemet. Man kan ikke på én gang hævde, at man har et dagpengesystem, der er en sikring for de arbejdsløse, og så samtidig acceptere, at de falder ud af systemet, fordi der ikke er et arbejdsmarked, der står til rådighed for dem, når de i øvrigt dag ud og dag ind, hver eneste dag fra morgen til aften går på ikke-arbejde i et aktiveringssystem. Der må altså ikke

være nogen mulighed for, at når man opfylder de betingelser, som systemet sætter, så ryger man alligevel ud som præmie for god opførsel.

For det tredje skal a-kasserne have mulighed for langt mere aktivt at hjælpe de arbejdsløse medlemmer i gang. Det er dem, der kender arbejdsmarkedet, og der skal være muligheder for, at de kan komme med langt flere tilbud og muligheder for de arbejdsløse. De arbejdsløse har brug for støtte i forlængelse af egeninteresser og forudsætninger i stedet for det nuværende system, hvor de er jaget vildt hele året.

På baggrund af det vil jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Regeringen opfordres til op til det kommende folketingsvalg at frigøre sig fra forligene om den aktive arbejdsmarkedspolitik med det formål, at et kommende folketing kan stå frit i udformningen af en arbejdsmarkedspolitik, der bygger på de arbejdsløses tilvalg frem for tvang, på kompetenceudvikling i stedet for aktivering og på inddragelse af den enkelte arbejdsløse i en dialog med arbejdsformidlingen og a-kasserne.

Nogle elementer i en sådan arbejdsmarkedspolitik kan være:

- Fremrykkede tilbud om omskoling eller videreuddannelse ved starten af arbejdsløshedsperioden.
- Ingen skal kunne falde ud af dagpengesystemet. Derfor skal alle arbejdsløse have et tilbud om ordinært arbejde, inden dagpengerevetten ophører.
- Ligestilling af unge arbejdsløse under 25 år med andre arbejdsløse, hvad angår rettigheder og pligter.
- Flere muligheder for, at a-kasserne kan være den centrale aktør i indsatsen for at bringe de arbejdsløse tilbage i arbejde.
- Øget regional selvbestemmelse i indsatsen for at bringe de arbejdsløse i ordinær beskæftigelse.
- Lempelser af rådigheds- og sanktionsreglerne.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 85).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Det var fru Jette Gottliebs regnestykke, jeg ikke helt forstod.

Mine tal siger i runde tal sådan nogenlunde, at i 1994 havde vi 360.000 fuldtidsledige i Danmark. Ud over det var der ca. 90.000, der var i en eller anden form for aktivering. Er det ikke sådan i dag, at der vel er 130.000-140.000, der er fuldtidsledige, og at de, der ikke tæller med i statistikken, udgør ca. 40.000-45.000? Er det ikke nogenlunde det billede, vi har?

Jeg mener bestemt ikke, at vi har lavet om på opgørelsen. Vi kan tale om, hvorvidt det er sminkede tal eller det er usminkede. Jeg mener bestemt, at det er usminkede, for tallene er reelle. Jeg mener bestemt, det er sådan, det forholder sig. Det vil jeg gerne have, at fru Jette Gottlieb bekræfter.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg mener, at det er store ord at tage i munden, når man begynder at anklage den førte politik for at være menneskefjendsk. Så skal man i hvert fald have sin dokumentation i orden, synes jeg, når man på den måde forsøger at hænge en ført politik ud.

For nu at henvise til den samme avis, som fru Jette Gottlieb også henviste til, nemlig det hedengangne Aktuelt, så viser den undersøgelse, som CASA, altså Center for Alternativ Samfundsanalyse, lavede, at 8 ud af 10 aktiverede også er helt uenige i påstanden om, at arbejdsforholdene er for dårlige: »Dermed er tilfredsheden ...«, står der så, »... blandt de aktiverede lige så stor og i visse tilfælde endda større i forhold til de beskæftigede«.

Hvordan kan det være menneskefjendsk, når folk udtrykker, at de er helt uenige i, at de har dårlige forhold?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Problemet med selve princippet i aktivering er, at man lader folk arbejde, men uden de normale rettigheder, der følger med arbejdet. Det betyder ikke, at der ikke kan findes aktiveringssteder, hvor arbejdsforholdene er i orden. Men når det ikke har en udgang, nemlig ordinært arbejde, og er perspektivløst i den forstand, at man bliver fastlåst i det, så er det altså et kæmpe problem, at man i årevis tilbyder folk at arbejde i ikkear-

bejde uden normale rettigheder. Det er det, der er min angrebsvinkel på det.

Når jeg udnævnte politikken til at være menneskefjendsk, er det, fordi man har valgt ikke at sætte den arbejdsløse i centrum i den måde, man forholder sig til arbejdsløshedsproblemet på. Med alle de ændringer, der er foretaget, har man styrket det, der hedder arbejdsmarkedets forhold på bekostning af det, der hedder udgangspunkt i den enkelte arbejdsløses situation.

Og det er den forskydning, jeg mener er udtryk for, at man ikke sætter det menneske i centrum, som er arbejdsløs, og at man dermed opnår nogle dårlige resultater. Det var baggrunden for det, jeg sagde.

Til hr. Bjarne Laustsen vil jeg sige, at jeg faktisk ikke opstillede noget regnestykke, men jeg sagde, at der var folk, der blev holdt ude af arbejdsløshedsstatistikken. Og det er korrekt.

Det er jo sådan, at det er ganske svært at opføre, om folk er arbejdsløse, fordi de, der deltager i forskellige aktiveringsformer, ikke indgår i arbejdsløshedsstatistikken. Jeg er af den opfattelse, at man sætter sig lidt mellem to stole, for på den ene side er de arbejdsløse og kan derfor ikke få f.eks. overenskomst og andre rettigheder, men på den anden side er de ikke arbejdsløse, for de indgår ikke i statistikken.

Jeg stillede ikke noget regnestykke op; men jeg erkender, at der er flere i arbejde i dag, end der var på det tidspunkt, hvis det er det, hr. Bjarne Laustsen altid efterlyser, når vi snakker aktivering.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Faktum er, at arbejdsmarkedspolitikken er ændret fra netop ikke at tage udgangspunkt i den enkelte ledige.

Faktum er, at vi har ændret arbejdsmarkedspolitikken fra at være passiv til at være aktiv for på den måde at lægge et optimalt pres på systemerne for at imødekomme de behov, som den ledige har, for at man kan komme ud på arbejdsmarkedet igen.

Hvis det er menneskefjendsk, den politik, vi har lavet, så må det modsatte jo altså være det menneskevenlige, og det vil sige den passive arbejdsmarkedspolitik, den, vi havde i 1980'erne med Schlüter-generationen, og hvad ved jeg, massearbejdsløshed og førtidspensionering af folk, fordi man ikke gad at tage sig af dem.

Er det det, der er den menneskevenlige politik i modsætning til det, som regeringen står for?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg synes blot, at det er væsentligt, når vi har en sådan debat, at vi ikke kommer til at forvirre begræberne ved at tale om, at tallene er sminkede, at man prøver at fremdrage noget, der ikke er reelt osv. Derfor min bemærkning om det.

Jeg møder det ofte, når man er ude i forsamlingshuse forskellige steder, så bliver der sagt: Ja, én ting er de officielle tal, men vi ved jo, at ledigheden er meget højere på grund af dit og dat.

Der er det bare sådan, at de internationale regler for at lave statistik, vi kender nu i dag, er først kommet til verden i 1980'erne. Den her regering har ikke lavet om på, hvordan man opgør ledigheden. Jeg mener bare, at vi klart og tydeligt kan dokumentere ikke alene et væsentligt fald i ledigheden, men også et betydeligt fald i forhold til dem, der er aktiveret, der er holdt uden for.

Ledigheden er på den måde ikke sminket, den er usminket, og faldene er reelle.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Frank Aaen for en kort bemærkning til fru Jette Gottlieb.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Er fru Jette Gottlieb ikke enig i, at ud over at der er arbejdsløse, der er skjult i arbejdsløshedsstatistikkerne, fordi de er puttet på ordninger, så har vi også i denne her regerings tid oplevet en stigning i antallet af udstødte fra arbejdsmarkedet? Der er nemlig i dag 100.000 flere, der er på overgangsydelse, førtidspension eller efterløn, som helt skulle have været ude af arbejdsmarkedet. I øvrigt fremgår det af Finansministeriets egne tal, at der i alt er ca. 900.000 i den arbejdsdygtige alder, som ikke er i arbejde.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Lige til det sidste: Jeg behøver ikke at bekræfte ting og forholde mig til og mene noget om ting, som er konstaterbare. Men de konstateringer, som hr. Frank Aaen gjorde, er jo fuldstændig korrekte.

Til hr. Anders Samuelsen vil jeg sige: Nej, man kan ikke slutte modsat. Det, jeg har sagt, er, at man ikke tager udgangspunkt i de arbejdsløses situation, at man ikke udvælger de tilbud, man kommer med til den arbejdsløse med udgangspunkt i, hvordan den arbejdsløse selv vurderer

sin egen situation. Og det er det, jeg kalder menneskefjendsk.

Man kan ikke slutte modsat fra den aktive arbejdsmarkeds politik til, at det, jeg skulle ønske, var en total passivitet og laden stå til. Det er ikke det, der ligger i det. Jeg ønsker, at man tager udgangspunkt i den arbejdsløses egne vurderinger af, hvad der vil bringe den arbejdsløse ud af sin arbejdsløshedssituation. Det er det, jeg synes er vigtigt.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Jeg synes, det er noget af en voldsom anklage mod alle de offentligt ansatte i arbejdsformidlingen, som hver eneste dag forsøger at gøre et godt stykke arbejde, at de overhovedet ikke tager udgangspunkt i den enkeltes situation. Jeg ved ikke, om de vil være fuldstændig enige med fru Jette Gottlieb i det synspunkt, men det vil jeg lade dem om at svare på.

Og så skal jeg huske at hilse min efterløns-golfspillende nabo derhjemme og sige, at han blev udstødt af arbejdsmarkedet, efter at han havde gået og glædet sig i 5 år til at gå på efterløn.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Er det ikke sådan, vil jeg spørge fru Jette Gottlieb, at regeringen i de tal, den lægger frem, kan dokumentere, at der er et fald på over 100.000, der er gået væk fra passiv forsørgelse over i aktiv beskæftigelse?

Der, hvor der er tale om stigninger, og det er helt korrekt, at det er de 26.000, tror jeg, at tallet er, er folk på overgangsydelse. Den eksisterede jo ikke, der var næsten ingen på overgangsydelse før 1994-1995. De kom lige omkring 1996. Ordningen er lukket, der kommer ikke flere den vej rundt.

Er det ikke også sådan, at den stigning, der er der, skyldes, at der kommer flere f.eks. på folkepension og på efterløn? Skal vi begrænse de muligheder? Jeg har bestemt ikke hørt Enhedslisten tale om det. Det er jo en udvikling, der vil komme på grund af den demografiske udvikling, og både efterløn og folkepension er vel en velfærdsydelse, der hører til i et velfærdssamfund. Er det ikke korrekt?

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Fru Jette Gottlieb, og derefter er det hr. Ole M. Nielsen som ordfører.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jo, efterløn og folkepension er velfærdsydelse, som vi forsvarer med arme og ben, og det er heller ikke det, vi taler om.

Det, vi taler om, er, at der er udstødt flere fra arbejdsmarkedet i denne regerings periode på mange forskellige grundlag, bl.a. arbejdsskader, arbejdsulykker og alle mulige andre ting. Men det, jeg siger, er, at det arbejdsmarked, vi har, fungerer sådan, og det fungerer sådan bl.a. på grund af den politik, regeringen har været med til at føre, som fører til, at folk udstødes fra arbejdsmarkedet. Og det er ikke fornuftigt, og det er heller ikke menneskeværdigt. Det var det, vi sagde om det.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Ole M. Nielsen som ordfører.

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil gerne begynde med at sige tak til SF for forespørgselsdebatten her og til ministeren for den åbning, det udspil, som kom, og som vi første gang fornemmede noget af i kronikken i Aktuelt. Det er jo næsten ligesom en hel ketchup-effekt, hvor ministeren har været i stand til at holde sammen på tingene længe og afvist – nu har der både været snak om teflonpander og gæs her – kritik af det system. Så kom erkendelsen lige pludselig, og det kommer sådan set ikke bag på mig, for jeg har da aldrig anset ministeren for at være ubegavet.

Men jeg må sige, at han loyalt har forsvaret et system, som måske nok ikke var helt så godt, som det burde være, og det har vi selvfølgelig alle sammen et ansvar for, selv om vi skal fastholde, at administrationen af systemet ligger hos ministeren og ikke hos lovgiverne. Det er jo helt klart, at det er sådan. Jeg mener, at ministerens udspil i høj grad rummer erkendelse på systemets vegne, og det er flot.

En af grundene til, at det er gået dårligere, og også at arbejdsmarkedsreform II har et dårligere ry end måske berettiget, tror jeg, er, at man startede med en lidt manglende erkendelse af situationen i efteråret 1998. Jeg synes også – når man sådan kan se i bagklogskabens klare lys – at man dengang var lidt for optimistisk.

Jeg husker altså, at både arbejdsministeren og statsministeren sagde, at nu var der arbejde til alle, og det har vi fået præsenteret nogle tusind gange efterfølgende af især det grå guld, eller

hvad den generation nu hedder, at det kan de ikke helt mærke er tilfældet.

Det har været med til, tror jeg nok, at give større vanskeligheder, end det måske ellers var berettiget.

Så synes jeg også, at der i debatten i dag mangler en erkendelse af, at det ikke kun er folk på kontanthjælp, der har andre problemer end ledighed. Der er jo også folk i dagpengesystemet, der har andre problemer end ledighed. Vi må nok erkende, at det gælder for nogle af dem, som er på vej til at falde ud over 4-års-grænsen. De mennesker skal vi jo alligevel tage os af, og det har systemet altså ikke i tilstrækkelig grad formået at drage omsorg for. Er det ministeren, der bruger den dér med at bruge pincetten i stedet for? Det er der helt klart behov for i større omfang.

Så synes jeg også, at der er en manglende erkendelse af strukturledigheden. Jeg ved godt, at strukturledigheden er et af argumenterne for aktiveringsindsatsen, altså opkvalificering af arbejdskraften. Men når man udliciterer arbejdsformidlingen, vil man f.eks. lønne firmaerne efter, hvor hurtigt man får folk i job. Jeg synes, der mangler en erkendelse af, at der er store geografiske forskelle på, hvilke muligheder der er, lige så vel som der er store menneskelige forskelle.

Nu stod vi her i aftes og snakkede barselorlov, og så er det også mærkeligt, at det vil kunne ødelægge arbejdsmarkedet fuldstændigt, hvis en forlænget barselorlov trækker mennesker – jeg tror, der var tale om 3.500 mennesker – ud af arbejdsmarkedet. Ja, det kan godt ske, det er 13.000, men i første omgang 3.500, og så måske 13.000 i løbet af 2, 3, 4 år, eller hvordan vi nu laver en sådan ordning.

Men at det skulle kunne ødelægge arbejdsmarkedet, når vi har 150.000! Jeg tror sådan set, at det er rigtig nok, at det vil give nogle flaskehalsproblemer, men det beskriver altså også, hvad det er for nogle paradoksproblemer, vi står med.

Derfor er der i endnu højere grad behov for at kanalisere nogle midler om og fremme nogle uddannelser. Det ligger jo ikke inden for arbejdsmarkedsområdet alene, det ligger i høj grad inden for uddannelsesområdet at få satset mere på de uddannelser, som kan være med til at afhjælpe de her arbejdskraftmangler, hvad enten det er sygeplejersker, eller hvad det nu kunne være, så vi er i stand til f.eks. at få en forlænget barselorlov. Så problemerne ligger mange steder.

Men vi har og har haft et problem med, at mange af de aktiverede mister fornemmelsen af, at det, de bliver kostet rundt til, er meningsfyldt.

Jeg vil da gerne sige, at jeg tror også, som det er sagt før her, at aktiveringssystemet er bedre end sit rygte. Vi får mange henvendelser fra frustrerede folk, nogle berettigede og andre uberettigede, men vi må jo konstatere, at det selvfølgelig også er de utilfredse, vi får breve fra. De andre hører vi jo ikke fra.

Så selvfølgelig har også aktiveringssystemet været med til at løse flaskehalsproblemer eller forhindre, at de opstår, og også løse problemet for en hel masse mennesker. Men der er ingen tvivl om, at når vi nu skal til at lave om på det, skal vi droppe det stive aktiveringssystem, som går meget på, hvor mange og hvor meget man aktiverer, og lade det være mere individuelt efter lokale behov og efter den enkeltes behov.

Jeg kan ikke forstå, at den røde lampe allerede lyser, men så bliver jeg nødt til at gå et stykke ned på papiret.

Vi må satse betydeligt mere på kompetenceudvikling, vi må have mennesket i centrum, vi må satse meget kraftigt på privat aktivering. Hvis ikke vi kan få virksomhederne til at gøre det, må vi have lavet sådan en form for rugekasser i privat regi, altså have virksomheder til at lave rugekasser, som kan bruges til optræning, måske specielt af de folk, som har andre problemer end ledighed. Hvor man så rigtig tager hånd om dem, hvor der også er placeret en socialrådgiver osv.

Så vil jeg gerne sige, at vi ikke går ind for lavere dagpenge for lige at huske at sige det, ...

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Ja, nu er der altså gået 1 minut over tiden.

Ole M. Nielsen (KRF):

Og så vil jeg sige, at vi støtter det af regeringen fremsatte forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg tog ordet for ligesom at komme min navnebror til undsætning. Jeg kan se, at han har for lidt taletid, så jeg vil stille et spørgsmål, så han kan få anledning til at få ordet igen.

Jeg vil blot erklære mig enig med hr. Ole M. Nielsen i, at vi ikke har fokuseret tilstrækkeligt på, at der faktisk er ledige, som har andre problemer end bare det at være ledig i a-kasse-systemet. Et af problemerne er jo, at det må man

ikke erkende, for erkender man det, så bliver man smidt ud af a-kassen, og derfor er der ingen, der snakker om det. Man kan godt lukke øjnene for problemet, men man kan ikke fjerne det.

Derfor er jeg helt enig i, at vi skal gøre noget ved det, og derfor vil jeg da også bare anbefale Kristeligt Folkeparti at gå ind på SF's hjemmeside, for det er faktisk et af vores forslag i det udspil, vi allerede har lanceret, at der er behov for, at der gives hjælp til nogle vejledningsforløb til arbejdsløse, som har andre problemer end blot ledighed.

Så det er blot en tilkendegivelse af, at vi er enige i, at det skal løses.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Hvis jeg undlod at svare her, kunne jeg måske indhente det minut, jeg skyldte, men jeg skal også lade være med at gøre det langt nu, for der var ikke meget at svare på i det her. Jeg kan forstå, at vi er fuldstændig enige.

Noget af det, der stod til sidst, var, at jeg også synes, vi må erkende, at der er folk, som ikke har behov, som ikke er motiverede for – vi må ikke have lov til at sige evner til – en videregående uddannelse, som har et bogligt islæt. Men der er, som en tidligere ordfører også gjorde opmærksom på, stadig væk brug for materialejob, det var vist CD's ordfører, der var inde på det. Vi skal lade være med at underkende, at den slags arbejde skal udføres. Vi skal lade være med at indbygge i systemet, at det ikke er værdigt at udføre den slags. Jamen vi skal stadig have nogle mennesker til at køre gummied, vi skal have vores skrald fjernet, og det er sandelig vigtigt i samfundet.

Det var ligefrem sådan i nogle systemer ovre østpå, at de, der havde den slags job, fik mere i løn end lægerne, og hvorfor ikke? Vi lider af nogle tvangsopfattelser af, hvad der er fint, og hvad der er meningsfyldt. Det job, der skal udføres i samfundet, og som man i øvrigt kan tjene sit brød ved, er et meningsfyldt job.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Det er blot, fordi jeg synes, at hr. Ole M. Nielsen faktisk er en af de ordførere, som har peget på nogle af de meget konkrete problemer, for sandheden er jo, at vi kan have en fantastisk arbejdsmarkedspolitik – så kan vi diskutere midlerne, og om det er gået rigtigt, og det har vi så gjort

hele dagen – men det løser ikke et af kerneproblemerne, nemlig at uanset hvor meget vi aktiverer, så skal der altså også være et job i den anden ende, før man kan få folk ud på arbejdsmarkedet.

Dér har vi i alt for høj grad fokuseret på, at vi skal effektivisere, effektivisere, effektivisere. Det vil sige, at der er en lang række servicefunktioner i samfundet, både i privat og offentligt regi, som ikke bliver løst, mens vi samtidig har tusindvis af arbejdsløse, som ingen job har.

Derfor er mit spørgsmål til Kristeligt Folkeparti: Er det noget mantra for jer, at den offentlige sektor ikke må udvides, sådan at man kan flytte folk over i nogle offentlige servicesektorer? Det kan være rengøring, det kan være grønne områder ved kommunerne, der skal vedligeholdes. Man kan sige, at det offentlige allerede har udgiften i dag, vi placerer bare udgiften passivt til dagpenge eller aktivering. Hvorfor ikke omsætte den til øgede bloktilskud til kommunerne og amterne, så de kan ansætte dem som arbejdskraft i ordentlige ordinære stillinger?

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg tror ikke, at ordet kassetænkning har været nævnt i dag. Det er jo det, der er problemet i det, hr. Ole Sohn nævner, at ét sted vil vi altså ikke hæve bevillingerne, men til gengæld pumper vi gerne penge ud til dagpenge og meningsløs aktivering.

Der har heller ikke været snakket ret meget om meningsløs aktivering, men nu er vi efterhånden blevet enige om, at sådan noget findes altså i virkeligheden. Det har man villet skjule i lang tid, men det er jo helt tosset, at vi pumper penge ud til folk, som går og forsummer i ledighed og meningsløshed, og så har vi masser af nyttige opgaver i samfundet, som vi ikke får udført. Det er fuldstændig tåbeligt, og det problem vil vi bestemt gerne medvirke til at få løst.

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Jeg vil gerne starte mit indlæg med at takke SF endnu en gang for initiativet til denne forespørgselsdebat.

Jeg vil også gerne takke alle de ordførere, der har hilst min invitation til en åben debat om en fornyelse af arbejdsmarkedspolitikken velkommen.

Tak for den varme modtagelse, som invitationen har fået. Alle har, i hvert fald de fleste har, erkendt vigtigheden af, at vi giver os den for-

nødne tid i de kommende uger – vi taler jo ikke om år, men om uger – til at diskutere de utrolig mange spændende emner, der knytter sig til arbejdsmarkedspolitikken i en åben og konstruktiv dialog.

Jeg sagde i mit indlæg, da vi startede debatten, at der er en række værdifulde elementer i den arbejdsmarkedspolitik, der gælder her i dag. Og der er elementer, der skal fastholdes.

Vi skal fastholde det valg, som vi har truffet i Danmark, nemlig at arbejde ud fra en overbevisning om, at det er kvalifikationsstrategien, der er det bærende, frem for at man – som man har gjort i andre lande – sætter lønningerne ned, så også de, der er svagest rustet med kvalifikationer, kan finde sig en form for lønindkomst.

Vi har valgt en anden strategi, nemlig at vi skal kvalificere arbejdskraften til at kunne oppebære de lønniveauer, som er aftalt inden for de forskellige brancher. Det skal vi fastholde.

Når vi i det overordnede perspektiv ser på, hvad arbejdsmarkedspolitikken har betydet siden 1994, så er der meget bred enighed blandt de kloge om, at strukturedigheden, som hr. Ole M. Nielsen var inde på, er reduceret ganske betydeligt fra 10 pct. til 5 pct. Og det giver faktisk en forbedring af de offentlige finanser i størrelsesordenen 5 pct. af bruttonationalproduktet.

Det er ganske store forandringer, når strukturedigheden er reduceret så væsentligt, som bl.a. skyldes den aktive arbejdsmarkedspolitik. Arbejdsmarkedspolitikken har overordnet set virket indtil nu, hvilket dokumenteres af flere ting.

Hvis vi ser på den sandsynlige mulighed for beskæftigelse over et ledighedsforløb på 4 år, ja, så kan vi konstatere, at der naturligt, når folk lige bliver ledige, er stor sandsynlighed for, at man hurtigt kommer tilbage i beskæftigelse. Efter der så er gået en rum tid, er det, man kunne kalde afgangssandsynligheden fra arbejdsløshed, lidt faldende, men i øvrigt stigende igen henne i aktivperioden.

Det er et interessant fænomen, for det betyder – trods kritik af kedelige enkelthistorier – at den aktive arbejdsmarkedspolitik og den kvalificering, der finder sted i aktivperioden, virker. Den bevirker, at vi undervejs i arbejdsløshedsforløbet oplever, at der er en stigende sandsynlighed for, at man kommer i beskæftigelse.

Vi har flaskehalsene under kontrol. Det bliver et stigende problem at holde dem under kontrol i de kommende år, og derfor må vi som Folketing, som regering tænke os utrolig godt om,

hver gang vi tager stilling til nogle af de spørgsmål, som er på dagsordenen, f.eks. det spørgsmål, vi diskuterede her i salen indtil i aftes kl. 21, nemlig spørgsmålet om at udvide retten f.eks. til barselorlov.

Aktivisering, som vi har kaldt det hidtil, er bedre end sit rygte, har flere sagt. Nogle har sagt, er nok bedre end sit rygte. Ca. 9 ud af 10 mener, at aktivisering har betydet en forandring for dem, har styrket mulighederne for at komme videre i livet.

Der er kedelige historier, dem hører vi heldigvis, ikke fordi jeg er glad for, at de er der, men jeg er glad for, at de kommer til vores kendskab, så vi får mulighed for at tage affære.

Min ambition er den, at vi naturligvis skal undgå, at der er mennesker, der føler, at vi ofrer ressourcer på en aktivitet, der forekommer perspektivløs. Det skal vi undgå.

Der har været for mange – én er én for mange, og der har været for mange enkelthistorier – som har præget diskussionen. Det er jeg ganske ked af, for i diskussionen har man meget ofte været tilbøjelig til fuldstændig at overse de gunstige konsekvenser af en aktiv arbejdsmarkedspolitik, som jeg har brugt en del af mit indlæg her på at redegøre for.

Jeg er også som flere ordførere optaget af, at det ville være hensigtsmæssigt, hvis man kunne komme hurtigere i gang med kompetenceudvikling, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det ikke er så enkelt, for der er et spørgsmål, som alle, der har arbejdet med de her forhold, kan nikke genkendende til, og det er spørgsmålet om at ofre eller investere ressourcerne i forhold til de rigtige mennesker.

Skal samfundet investere ressourcer i de stærke ledige, der ikke har andet problem, end at der lige p.t. ikke er et ansættelsesforhold, som bare venter på, at der henne om hjørnet dukker et job op? Nej, samfundet skal prioritere på en sådan måde, at vi kan sætte hurtigt ind i forhold til de arbejdsløse, der hører til grupper, som med stor statistisk sandsynlighed havner i langvarig ledighed. Her skal vi tidligt sætte ind, målrettet og med en høj kvalitet.

Af hensyn til at det nu er fredag oven i købet efter frokost og Folketinget stadig har en lang dagsorden foran sig, vil jeg slutte mit indlæg af med to bemærkninger:

En række ordførere har signaleret, at de som jeg godt ved, at AF's medarbejdere i virkelighe-

den yder en meget, meget stærk indsats for at få ledige tilbage i beskæftigelse. Men mange ordførere har ligesom jeg også tilkendegivet, at betingelserne, for at medarbejderne kan opnå bedre resultater, nok kan være bedre – det er det, jeg har nævnt i mit første indlæg – at man i højere grad styrer efter rammer og værdier og i mindre grad efter et meget, meget veludviklet regelværk. Det kan give den enkelte medarbejder mulighed for i dialogen med den arbejdsløse at foretage en målretning, nemlig at sikre den kvalitet, som alle efterspørger.

Min sidste bemærkning handler om det spørgsmål, som har været centralt i flere orddueller, nemlig spørgsmålet om, hvem der skal bære arbejdsmarkedspolitikken videre. Her vil jeg gerne slutte op om den socialdemokratiske ordfører, hr. Bjarne Laustsen, der har udtrykt, at vi er optaget af en så bred tilslutning til den aktive arbejdsmarkedspolitik som muligt.

Jeg har forstået på i hvert fald en enkelt ordfører fra et af forligspartierne, at forligskredsen ikke er så afgørende, at det mere er indholdet i forliget, der er afgørende. Sådan har jeg tolket ordene fra hr. Knud Erik Kirkegaard, og de ord vil jeg i virkeligheden gerne gøre til mine.

Hermed sluttede forhandlingen.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt først finde sted tirsdag den 24. april 2001.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 199: Forslag til lov om ændring af skattekontrolloven, kildeskatteloven, kursgevinstloven og aktieavancebeskatningsloven. (Indberetning vedrørende børsnoterede aktier, indbetaling af foreløbig skat, overgangsregler for selskabers kursgevinstbeskatning og opgørelse efter fondskodeprincippet ved afståelse af næringsaktier).

Af skatteministeren (Frode Sørensen).
(Fremsat 28/3 2001).

Lovforslaget sattes til forhandling.